

DUHOVNO ŽIVLJENJE

IZDANJE
LJUBLJANA
1972

LA VERA ESSENZIALE L. III. 1970

Pregovori o otrocih

Najprijetnejši vonj je vonj kruha.

najboljši okus je okus kruha,

najlepša ljubezen je ljubezen otroka. (španski)

Pijača, ki se je nikoli ne naveličaš, je voda;

sadež, ki se ga nikoli ne naveličaš, je otrok. (indijski)

Deca so veselje in žalost. (slovenski)

Srce matere je šola otroka. (ameriški)

Ko otrok zapusti svoj dom, odnese s seboj roko svoje matere. (kitajski)

Kdor otroke preveč ljubi, ta jih pogubi. (slovenski)

V očeh otroka je mogoče brati njegovo prihodnost. (indijski)

Obdelaj ilovico, dokler je vlažna. (afriški)

Mlado dete stopa roditeljem na prste, odraslo na srce. (slovenski)

El cristiano vive de la Palabra de Dios

De todas maneras, los cristianos debemos nutrirnos habitualmente con la Palabra de Dios y familiarizarnos con ella. Porque la fe nace de la predicación y la predicación se realiza en virtud de la Palabra de Cristo, nos enseña san Pablo. Es decir, la fe nace, y también crece y se hace más robusta, por medio de ese germen incorruptible — así lo llama san Pedro — que es la Palabra de Dios, viva y eterna.

Algunos creen que ya tienen suficiente fe, y por lo tanto no necesitan alimentarla. Generalmente, son los que más lo necesitan. Y lo necesitamos todos, a fin de que nuestra fe sea algo vivo y siempre actual. Nunca se tiene "asegurada" la fe, como no se tiene "asegurada" la salud. Por otra parte, si la fe es una respuesta a la Palabra de Dios, ¿cómo se puede dar esa respuesta de una manera adecuada, sin conocer suficientemente esta Palabra?

Pregovori o vinu in pijanosti

Vino pravi: jaz sem dobro, dokler ti mene zmoreš;

kadar pa jaz tebe — gorje tebi! (slovenski)

Vino pij iz male steklenice, učenost iz velike! (kitajski)

Kovino se spozna v ognju, človeka pri vinu. (japonski)

Ko je vinjena glava, marsikaj iz srca priplava. (slovenski)

Ne obsojaj vina, obsojaj pijanost! (ruski)

Kdor je prijatelj vina, je sovražnik samega sebe. (italijanski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 46

JULIJ 1979

Ob 30 - letnici slovenskih šol v Argentini

Naš svetniški kandidat, škof Anton Martin Slomšek, v katerem je utelešen genij našega naroda, je že pred nekako 150 leti javno spoznal, da je temelj vsega slovenskega prebujenja in vstajenja — slovenska šola. Ker niso razmere dovoljevale vsakdanjega pouka, ni obupano zapustil lepo zamisel. Ustanavljal je nedeljske šole za Blažeta in Nežico.

V podobnem položaju smo bili Slovenci ob prihodu v novi svet. Na redne šole ni bilo mogoče misliti. Ljubezen do mladega slovenskega rodu in skrb za vse naše občestvo v Argentini sta rodili sobotne slovenske šole na južni polobli ob Srebrni reki. V začetku so slovenski dušni pastirji poučevali le verouk. Kmalu so se jim pridružili slovenski učitelji in učiteljice. Začeli so s poukom materine besede in s slovensko pesmijo. 27. julija 1949 — torej pred 30 leti — je bila prva seja maloštevilnega učiteljskega zbora. Dva dni za tem pa je Društvo Slovencev, danes Zedinjena Slovenija, naše osrednje društvo prevzelo skrb za slovenske šole.

V kratkem je iz drobnih zrn zraslo mogočno drevo. Naše šole so kmalu zajele okrog 800 do 900 šolarjev. Od 500 do 600 jih je bilo v osnovnih šolah, 300 pa v srednješolskih tečajih. Tako število je še danes. Tem šolam se posveča nad 100 učnih moči, prostovoljcev, polnih ljubezni do vere, do slovenstva, do mladega rodu, do vse naše skupnosti in do vsega slovenskega naroda.

V slovenskih šolah naša mladina v materini besedi spoznava Boga in Cerkev ter pot h Bogu. V naših šolah učiteljstvo posreduje mladini lepoto slovenske besede, naših pesmi in navad; seznanjajo jo s kraji, kjer so doma njihovi starši in stari starši ter žive njihovi sorodniki. Mladi rod se tako nehote navzema slovenskega duha. V otrocih se užiga ponos, da so hčere in sinovi slovenskih staršev.

Vsa ta vzgoja mladino samo bogati. Tako lahko žive iz krščanskih in slovenskih korenin, krepko vsidrani v argentinski zemlji in v sklopu slovenskega občestva.

Alojzij Starc

Globalja vprašanja človeškega rodu

Današnji svet se kaže istočasno kot močnega in slabotnega, kot sposobnega napraviti to, kar je najslabše, in odprta mu je pot ali v svobodo ali v suženjstvo, ali k napredku ali v zaostalost, ali v bratstvo ali v sovraštvo. Človeku poleg tega prihaja v zavest njegova dolžnost, da pravilno usmerja sile, ki jih je sam prebudil in ki ga lahko strejo ali pa mu služijo. Zato sam sebi zastavlja vprašanja.

Neravnovesja, zaradi katerih trpi sedanji svet, so vsekakor povezana s tistim temeljnim neravnovesjem, ki ima svoje korenine v človekovem srcu.

V človeku samem se namreč med seboj bojuje več prvin. Človek kot stvar z ene strani izkustveno doživlja, kako je v marsičem omejen, z druge strani pa se v svojem hrepenenju čuti brez-

mejnega in poklicanega k višjemu življenju. Mnogi miki ga privlačijo, stalno je prisiljen, da izbira med več stvarmi in da se nekaterim odpove. Še več, kot slaboten in grešen človek neredko dela to, česar noče, in ne stori tega, kar bi hotel. Tako v samem sebi trpi razdvojenost, iz katere izvirajo tudi tolikeri in tako številni razdori v družbi.

Premnogi, katerih življenje je okuženo s praktičnim materializmom, so seveda daleč od tega, da bi jasno dojeli to dramatično stanje; ali pa jih moreča beda ovira, da ne morejo o njem razmišljati. Mnogi mislijo, da bodo našli svojo pomiritev v mnogovrstnih razlagah stvarnosti. Nekateri pa pričakujejo resnično in vsestransko osvoboditev človeškega rodu edinole od človeške prizadevnosti in so prepričani, da bo bodoče človekovo kraljest-

stvo na zemlji potešilo vse želje njegovega srca.

Tudi takih ne manjka, ki obupujejo nad smislom življenja in hvalijo drznost tistih, ki menijo, da je človeško bivanje brez sleherne lastne smiselnosti, in ji poskušajo dati celotno smiselnost zgolj iz moči svojega lastnega duha.

Vendar pa spričo današnjega splošnega razvoja vedno bolj raste število tistih, ki postavljajo ali z novo ostrino čutijo najbolj temeljna vprašanja: Kaj je človek? Kaj je smisel trpljenja, zla, smrti? Vse to so namreč stvari, ki kljub tolikemu napredku obstajajo še dalje. Čemu vse zmage, dosežene za tako visoko ceno? Kaj more človek prinesiti družbi, kaj more od nje pričakovati?

Kaj bo prišlo za tem zemeljskim življenjem?

Cerkev pa veruje, da Kristus, ki je za vse umrl in vstal, po svojem Duhu človeku podeljuje luč in moč, da bo mogel odgovoriti na svoj vzvišeni poklic; in Cerkev veruje, da nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli biti odrešeni. Prav tako veruje, da je v njenem Gospodu in učeniku ključ, središče in cilj vse človeške zgodovine.

Cerkev vrh tega zatrjuje, da pod vsemi spremembami obstoji marsikaj takega, kar se ne spreminja; in to ima svoj zadnji temelj v Kristusu, ki je isti včeraj, danes in na veke.

(Iz pastoralne konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu 2. vat. cerkvenega zbora (CS 9—10).

Okrožnica Človekov Odrešenik

Na nedeljo, 11. marca letos, je papež Janez Pavel II. pri opoldanskem nagovoru naznanil vernikom, zbranim na trgu sv. Petra v Rimu, da bo petnajstega marca objavljena njegova prva okrožnica. „V njej sem poskušal povedati — tako izjavlja papež sam — kar sem nosil in nosim neprestano v svojem srcu in v svojih mislih od začetka svojega pontifikata, ki sem ga po nedoumljivih sklepih božje previdnosti moral sprejeti...“ — „Okrožnica vsebuje misli, ki so tedaj, na začetku te nove poti, s posebno silo živele v mojem duhu in ki so brez dvoma že prej dozorevale v meni, v letih mojega duhovniškega in škofovskega delovanja.“ In dodaja: „Prepričan sem, da če me je Kristus poklical takšnega, s temi mislimi in čustvi, je pač hotel, da ta vera, upanje in ljubezen najde svoj odmev v mojem novem delovanju že takoj od začetka.“

Povedal je tudi, da je spoznal kot osrednjo nalogo svoje sedanje službe Cerkvi prav to poslanstvo, da poda svetu to svojo misel o odnosu, ki obstoji med odrešenjem človeka po Kristusu in njegovim dostojanstvom. In obenem med poslanstvom Cerkve in službo človeku. Zato bosta ti temi tudi osrednji temi okrožnice, o kateri upa, da bo njegov po-

seben doprinos k življenju današnje Cerkve.

„V tej slovesni uri, ki jo preživlja Cerkev in vsa sodobna človeška družina,“ ko se bliža leto 2.000, ki bo za vse božje ljudstvo leto velikega jubileja; ko se končuje drugo in začenja tretje krščansko tisočletje, ki je zaradi tako silno hitrega toka zgodovine neprevidljivo — začenja Janez Pavel II. to svojo prvo okrožnico spominjajoč vse človeštvo, da je Jezus Kristus, Odrešenik človeka, središče vesolja in zgodovine.

Če premislimo, da je Bog ustvaril svet za človeka, lahko rečemo, da je ta, narejen po podobi in sličnosti Stvarnika, središče vidnega stvarstva, kajti vse druge stvari mu morajo služiti, medtem ko jim mora on gospodovati s svojim razumom in po njih dosepati svoje poslanstvo na zemlji — božjo slavo. Kristus je v tem božjem načrtu ne le učlovečena Beseda, ker je s svojo daritvijo obnovil odnos človeka do Boga in ki deli človeško zgodovino — zgodovino odrešenja — v pred in po Kristusu, temveč je tudi „prvorojenec vsega stvarstva“ (Kol 1, 15), popolni človek, ki idealno izpolni božji načrt s človekom.

Papež označi teh 20 let, ki nas še ločijo od leta 2.000, kot neki „novi Advent, čas pričakovanja“.

Premišljujemo pogosto to globoko resnico in skušajmo biti dorasli tej odločilni fazi zgodovine, v kateri po božji previdnosti živimo. Kot je vsakoletni Advent čas priprave, ki nas očiščuje in pripravlja na Božič, tako nam Janez Pavel II. priporoča, naj gledamo sedanjo človeško zgodovino, tako polno nasprotij, nasilja in negotovosti, kot porodne bolečine novega veka, ki bo morda rodil tako zaželeno „civilizacijo ljubezni“, o kateri je sanjal in govoril Pavel VI. in katere uredničenjske moramo pripravljati tudi mi.

Alojzij Kukovica

Imenovanja, sprejemi, govori, proglasitev k blaženim in romanje na Monte Cassino

Pomembna imenovanja v rimski kuriji

V zadnjem času je papež Janez Pavel II. postavil na odločilna mesta vatikanskih uradov več ljudi. Nadškofa Avgušтина Casaroli-ja je imenoval za državnega tajnika in prefekta Sveta za javne cerkvene zadeve. Kardinal Bertoli je postal kamerlengo. Namestnik državnega tajnika je Španec nadškof Eduardo Martínez. Tajnik Sveta za javne cerkvene za-

deve je italijanski nadškof Silvestrini, podtajnik pa Litvanec msgr. Backis. Nadškof Caprio pa upravnik.

Agostino Casaroli je doma iz Castel San Giovanni v škofiji Piacenza v Severni Italiji in bo letos novembra dopolnil 65 let. Novo mašo je imel leta 1937. Leta 1940 je stopil v diplomatsko službo in opravlja različne naloge. Papež Janez XXIII ga je imenoval za podtajnika v kongregaciji za izredne cerkvene zadeve. Leta 1967

je postal tajnik te kongregacije. V tej funkciji je veliko potoval po svetu in navezoval diplomatske stike z različnimi državami.

5. maja je sveti oče imenoval **kardinala Bertolija** za kamerlenga rimske Cerkve. To pomeni, da mora prevzeti začasno vodstvo Cerkve v primeru papeževe smrti. Kardinal Bertoli je star 71 let. Od leta 1933 do 1938 je služboval na nunciaturi v Beogradu, zato dobro govori srbohrvatsko, razume pa tudi slovensko.

Nadškof Caprio, dosedanji namestnik državnega tajništva, je postal predsednik uprave premoženja apostolskega sedeža. Star je 64 let. V diplomatski službi je deloval na Kitajskem, v Belgiji, v Vietnamu, na Formozi in v Indiji.

Namestnik državnega tajnika, španski nadškof Eduardo Martínez, je star 52 let. Nadškof Silvestrini, **novi tajnik Sveta za javne cerkvene zadeve**, star 55 let, je bil doslej podtajnik. Zanimivo pot je napravil **novi podtajnik v Svetu za javne cerkvene zadeve**, msgr. Backis, star 42 let. Rojen je bil v Litvi, je sin litvanskih staršev. Ko je bil star eno leto, so se starši preselili v Francijo. Študiral je v litvanskem zavodu v Rimu. Od leta 1964 deluje v vatikanski diplomaciji.

16. svetovni molitveni dan za duhovne poklice: 6. maja

V nedeljo, 6. maja, na 16. svetovni molitveni dan, je v opoldan-

skem nagovoru vernikom na Trgu sv. Petra spregovoril tudi sv. oče. Poudaril je, kako je Kristus želel, naj bi poklicani služili ljudem in sodelovali pri odrešenju. Njihova služba ljubezni naj bi trajala večno.

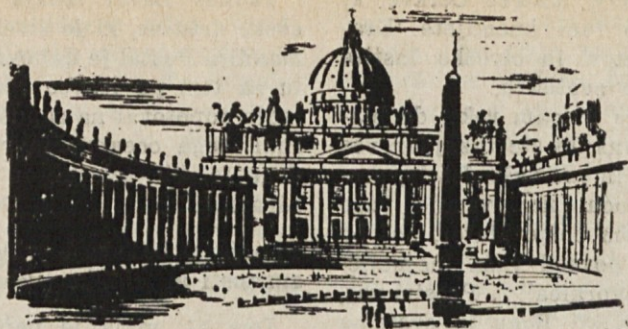
„Bog daj vsem, da bi v polnosti razumeli, kako je prisotnost, kvaliteta in zvestoba poklicev znamenje žive vere in dejavne prisotnosti Cerkve v svetu in opora za upanje v prihodnost.“

Svoj govor je papež sklenil s pozivom mladini: „Predragi, glejte ideal, ki ga predstavlja lik Dobrega pastirja, ideal luči, življenja in ljubezni. Če vas Kristus izbere, da bi postali njegovi sodelavci, ne oklevajte in recite svoj da, kakor ga je izgovorila Marija. Ne boste obžalovali, kajti vaše življenje bo polno sadov; živeli boste zanj in z njim, poslanci miru boste, sodelavci v dobrem, božji pomočniki pri odrešenju sveta.“

Osem tisoč Hrvatov pri papežu 30. aprila

Okoli osem tisoč Hrvatov iz domovine in raznih dežel sveta je 30. aprila napolnilo baziliko sv. Petra. Ob spominu na pismo, ki ga je pisal papež Janez VIII. leta 879 hrvatskemu knezu Branimiru, jim je papež v spremstvu kardinalov Šeperja in Bertolija maševal v hrvatskem jeziku in prav tako po hrvatsko govoril. Dejal je:

„Dragi bratje v škofovstvu, dra-

gi duhovniki, redovniki in redovnice, dragi sinovi in hčere vedno zveste Hrvatske!...

Z odprtimi rokami vas objemam in z očetovsko ljubeznijo vas sprejemam tu na grobu sv. Petra ob pomembni obletnici zvestobe Hrvatov apostolskemu sedežu, ki je obenem tudi dokaz očetovske naklonjenosti Petrovih naslednikov do vas.

Spominjate se 'Bele Hrvatske', vaše pradomovine, ki je bila tam, kjer je moj rojstni kraj. Tu je prisotna vaša lepa in draga dežela, ves vaš narod v domovini in zunaj domovine, vaša davna in sedanja zvestoba in tesnoba. Mislim na vaše pradede, vaše kršćanske kneze in kralje, vaše škofe in duhovnike, vaš stari hrvatski bogoslužni jezik, vaše lepe cerkve in še posebej vaša svetišča v čast božji Materi.

Posebej pa se spominjamo danes tistih vezi med Hrvatsko in apostolskim sedežem, ki so prišle tako javno do izraza v pismih papeža Janeza VIII. knezu Brani-

miru, hrvatski duhovščini in ljudstvu ter škofu Teodoziju. Bilo je točno pred 1100 leti. Tedanji dogodki so razveselili srce Petrovega naslednika, za hrvatsko ljudstvo in Cerkev pa so bili tako pomembni, pomembni za vašo vero, kulturo in politično samostojnost.

Ko v duhu mislim na bogato in večletno preteklost vašega ljudstva, se mi zdi potrebno poudariti tri njene posebne vrline:

Prvič, zvestobo Jezusu Kristusu in evangeliju, ki so jo vaši pradedi dokazovali s pravim mučeniškim žarom in duhom in v stoletnem boju „za slavni križ in zlato svobodo.“

Drugič, ljubezen in vdanost Hrvatov rimski Cerкви, Petrovem sedežu. Ta Cerkev je v rešnici vaša mati, „iz katere so vaši predniki prejeli kakor iz najčistejšega vrelca sladko pijačo svetega nauka“, kot je zapisal Janez VIII.

Tretjič, ljubezen, vdanost in pobožnost Hrvatov do Marije,

božje Matere, Matere Cerkve, ki jo vi tako radi imenujete 'Kraljico Hrvatov' in otroško častite v številnih svetiščih.

Ko danes dvigam roke, da blagoslovim vas, ki ste tukaj, in ves vaš narod in vso vašo deželo, prosim Gospoda, naj varuje vašo vero, prosim božjo Mater, naj bo vedno in povsod vaša 'najodličnejša zagovornica'... Prosim vas, ostanite zvesti Bogu in svetemu Petru, gojite pravega družinskega duha, spoštujte življenje, imejte radi veliko otrok in ohranite lepo navado družinske molitve. Posebno se obračam na vas, mladi verniki: vi ste nada Cerkve in naroda, vi ste tisti, ki morate prenoviti svet s krščanskim duhom! Spoznanjte in vzljubite Jezusa Kristusa, edinega odrešenika človeka, in bodite ponosni na svoje krščansko ime!"

Dva nova blažena: Španec Coll in Francoz Laval

V nedeljo, 29. aprila, je sveti oče razglasil za blažena dva požrtvovalna delavca za Kristusov evangelij. Prvi je španski pridigar Katalonec Francesco Coll (1812-1875), drugi pa je francoški misijonar Jaques Desire Laval z otoka Mavricija blizu Madagaskarja (1803-1864).

Francesco Coll je bil v semenišču sošolec sv. Antona Klareta. Vstopil je k dominikancem, ostal zvest duhu tega reda kljub pretresom časa in se posvetil oznanjevanju božje besede.

Jaques Laval izhaja iz francoske družine, ki je živela v Normandiji. Postal je duhovnik. Kmalu za tem pa je vse razdal in z ladjo odpotoval na zapuščeni otok Indijskega oceana Mavricij. Ljudem je bil telesni in duhovni zdravnik.

Papeževa beseda o vlogi znanosti in tehnike v življenju

Dne 11. maja je papež Janez Pavel II. v Klementovi dvorani v Vatikanu sprejel okrog 200 znanstvenikov z vsega sveta, ki so se zbrali v Rimu ob podelitvi nagrade „Guljelmo Marconi“. Nagrado je dobil prof. John Pirre s tehnološkega inštituta v Kaliforniji v ZDA. Papež mu je za nagrado iskreno čestital in pozdravil vse navzoče znanstvenike. Nato pa je govoril o vlogi znanosti in tehnike v življenju:

„Človek je danes v nevarnosti, ker ga ogrožajo dosežki njegovih rok in njegovega razuma. V tem je drama njegovega bivanja. Človek živi v vse večjem strahu, vse bolj se boji tistega, kar je sam naredil. Posebno izdelki, v katerih je vložil vso svojo genialnost, se kaj lahko obrnejo proti njemu..."

„Pravi napredek je tisti, ki človeka zdravi, ki mu omogoča, da se zaveda lastnega dostojanstva, da je odprt drugim in predvsem svoboden. Nikoli še ni človek imel na voljo tolikšnega bogastva tehničnih dosežkov, toda še nikoli ni bil tako siromašen v spoznanju

svojega resničnega cilja. Vrniti moramo človeku zavest o cilju, za katerega živi in dela. To je naloga nas vseh, ki živimo ob koncu tega stoletja, ki dokončuje drugo tisočletje krščanskega šteta. Tej nalogi pa bodo kos samo tisti, ki verjamejo v prvenstvo etike nad tehniko, v primat človeka nad rečmi, v premoč duha nad materijo.“

Milanskim nogometašem in nogometašem vsega sveta

„Gospod naj vam da doseči tisti gol, ki je edini resnični cilj vašega življenja,“ je z nasmehom dejal papež, ko je 12. maja sprejel nogometaše Milana. Nato je zbranim rekel:

„Ko vas takole vidim, si ne morem kaj, da ne bi občudoval športnikov vseh vrst. Rad bi ob tej priložnosti izrazil svoje simpatije in simpatije vse Cerkve do športa in športnikov. Cerkev vidi v športu krepitev telesa in duha, utrjevanje medčloveških odnosov, ki temeljijo na spoštovanju drugih in sebe.“

V slavni benediktinski opatiji na Monte Cassino 18. maja

V petek, 18. maja, ko je papež Janez Pavel II. dopolnil 59 let, je s helikopterjem obiskal slavno benediktinsko opatijo Monte Cassino, ki je kakšnih sto kilometrov zračne linije oddaljen od Rima.

Pred opatijo sta ga sprejela italijanski ministrski predsednik

Andreotti in opat Martino Matronola. Vsi trije so potem odšli peš na poljsko pokopališče, ki se dviga v bregu nad opatijo. Kakor je znano, so poljski vojniki nosili levji delež bitke za Monte Cassino. V sedmih dneh neprestanih borb ob vznožju Monte Cassina je padlo 924 Poljakov, nad 3000 pa jih je bilo ranjenih.

Predsednik italijanske vlade je ob tej priložnosti papežu voščil za rojstni dan. Papež se je zahvalil za voščila in med drugim povedal, da je prišel molit na kraj, kjer je umrlo na tisoče ljudi, ki so sanjali o življenju, ljubezni in miru. „Žrtve mladih življenj ne smejo biti zastonj. Njihova kri mora ljudi narediti boljše, bolj solidarne, bolj odprte. Tudi opatija, ki se je dvignila iz ruševin, je še vedno središče evropske duhovnosti in civilizacije. Na ta slovesni dan ponavljam v božjem in človekovem imenu: Nikar ne ubijajte! Mislite na brate, ki trpijo lakoto in bedo. Spoštujte svobodo in dostojanstvo vsakega posameznika.“

Med udeleženci na Monte Cassino je bilo veliko udeležencev bitke za Monte Cassino. Med njimi sta bili tudi žena in hčerka generala Andersa, ki je poveljeval Poljakom pod Monte Cassinom, umrl pa je pred nekaj leti v izgnanstvu v Londonu. Iz spoštovanja do svojih padlih vojakov je naročil, naj ga pokopljejo na Monte Cassinu.

Alojzij Stare

Molitveni namen za julij

SPLOŠNI NAMEN

Da bi bili verniki bolj edini v obrambi spočetega človeškega življenja.

Vsak dan ugasne po svetu mnogo še nerojenih življenj. Zdi se, da postajajo ljudje ob tem vedno manj občutljivi, da se vedno manj zavedajo, kaj se pravzaprav pri splavu dogaja. Ljudje zapadajo hudim zmotam, da otrok v prvih mesecih življenja še ni otrok, marveč samo kupček celic, ki ga smemo odstraniti kot npr. oboleli zob. Skoraj panično se bojijo za svoje lastno življenje, toda življenje nasploh, življenje drugih postaja vedno manjša vrednota.

To ima posledice tudi na drugih področjih. Vedno več je nasilja, grobosti, nezaupanja, strahu. Ljudje se čutijo vedno bolj ogrožene, ker ni dovolj spoštovanja do življenja in do človeka že od prvih trenutkov njegovega bivanja.

Pokojni papež Pavel VI. je l. 1977 poslal vsem ljudem dobre volje poslanico, v kateri pravi: „Če hočeš mir, brani življenje!“ Poslanica je namenjena ljudem vsega sveta.

Najprej se moramo mi kristjani vprašati, koliko smo zares branilci življenja: v svojih lastnih družinah, v svoji okolici, na de-

lovnem mestu. Koliko smo tudi pripravljeni poseči v javnost, kadar gre za obrambo življenja? Koliko smo tu kakor en mož, edini in složni?

Bog je Ljubezen in je poslal svojega Sina med nas, „da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju“ (Jan 10, 10). Svoje krščanstvo, svojo vero in ljubezen do Boga bomo zares zaživel takrat, ko bomo življenje v največji meri spoštovali in ga branili. V molitvi za to spoštovanje bodimo povezani z vsemi ljudmi dobre volje.

— — —

O škodljivosti splava pri mladostnicah piše dr. Bogdan Tekavčič v knjigi „Mladostniki in spolnost“, Ljubljana 1970, naslednje:

„Odkar je mladostnik v povojnem času brez pravega spolnega pouka, kaj šele spolne vzgoje, prepuščen nepremagljivim tokovom spolne svobode in brez pravih obveznosti, vedno več mladostnic nezaželeno zanosi. Žal so pritiski okolice, staršev, nedozorelega partnerja pa tudi notranja razklanost mladostnice same ob dejstvu, da je nenadoma noseča, tako močni, da se vedno pogosteje odloča za splav. Naša zakonodaja, ki pušča na stežaj odprta vrata, daje pri teh odločitvah turbotno piko na i. Napačne predstave o neškodljivosti splava, če

ga opravi strokovna oseba, vodi jo v še večjo brezbržnost do tega vprašanja. Na tisoče nepopravljivih življenjskih tragedij bi lahko preprečili že s tem, če bi obvestili oba, mladostnico in mladostnika, z živo resnico o posledicah splava...

V Sloveniji je bilo leta 1961 do 1966 zabeleženih 91.646 izzvanih splavov (dovoljenih in nedovoljenih). Zaradi posledic je umrlo 50 žena; od tega 46 pri nedovoljenem in 4 pri dovoljenem splavu. V istem obodju je v Sloveniji zaradi komplikacij med nosečnostjo ali ob porodu umrlo na 178.259 porodov prav tako 50 žena. Primerjava daje misliti!

Zdravstvena škoda ni tako velika na telesu kakor na duševnosti in značaju.“

MISIJONSKI NAMEN

Da bi se mladi kristjani v Indiji, ki prihajajo s podeželja v mesto, pripravili na srečanje z mestno in potrošniško družbo ter utrdili svojo vero.

Indija bo kmalu imela 700 milijonov ljudi. Od teh je 16 milijonov kristjanov, in sicer 9 milijonov katoličanov in 7 milijonov protestantov. Indijski kristjani so zelo močni, imajo svoje duhovnike, škofo in kardinale. Imajo razmeroma veliko duhovnih poklicev. Indija je prva misijonska dežela, ki je začela misijonariti drugod (v Zambiji, Sudanu v Afri-

ki). Imajo tudi svoje verske pisatelje. Evropski misijonarji v Indiji počasi zaključujejo svoje delo.

Kljub temu doživlja Cerkev v Indiji svojo krizo in prosi za našo duhovno pomoč. Misijonska mesta Delhi, Kalkuta, Bombay, Madras zbirajo ljudske množice z dežele. Mladina sili v mesta, s kmetov v industrijo. Tu naleti na vse probleme vele mestnega življenja: na poplavo cenene in površne duševne hrane iz časopisov, radia in televizije; veri odtujeno okolje; potrošniško miselnost, kjer je „rupija“, indijski denar, sveta vladar. Višje in verske vrednote so odrinjene ob stran kot tiste ki naj počakajo. Manj važno postane edino važno.

Indijska Cerkev se trudi, da utrdi vero svoje mladine: 1. da bi postala ta osebna in prepričana; 2. da bi bila vir moči in luči, ko preraščajo ožine svojega dotedanjega okolja; 3. ki naj vzdrži napade in postane osvajalna; 4. ki naj iz ozke sebičnosti preide v apostolsko nesebično pomoč drugim, kristjanom kot nekristjanom; 5. ki naj bo opora v boju za pravične družbene odnose; 6. naj raste „v modrosti, starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.“

P. B.

Verujemo v enega Boga

(Nadaljevanje, konec prihodnjič)

2. Pri Kristusu

Ob neki priložnosti se je Jezusu približal neki učeni pismouk in ga vprašal, „...katera je prva med vsemi zapovedmi?“ (Mr 12, 28). Povedano z drugimi besedami, hotel je vedeti, katera je največja človekova naloga na svetu, katero človekovo delo ima pred Bogom neprecenljivo vrednost. Iskal je torej preprosto in kratko pot do sreče.

Jezus mu je na to odgovoril z besedami, s kakršnimi je judovski narod skozi veke izpovedoval svojo živo in neomajno vero v enega Boga: „Poslušaj, Izrael, Gospod je naš Bog. Gospod edini. Ljubi torej Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem in vso močjo“ (Mr 12, 29-30; prim. 5 Mojz 6, 4-5).

Iz tega vidimo, da pomeni dejstvo enega Boga Jezusu temeljno sporočilo vsega nauka in delovanja, povzetek krščanske modrosti in namen krščanske ljubezni. Dejstvo enega Boga zahteva od človeka usodno življenjsko odločitev. Ta odločitev seže do dna človekovega bitja; obsega srce in pamet, prešinja dušo in telo. Zahteva popolno predanost in ne trpi polovičarstva, malodušnosti,

dvomov ali moreče zaskrbljenosti za danes in jutri.

Predvsem pa je treba poudariti, da Jezusu in njegovim prvim učencem ta vera še posebej pomeni popolno odpoved vsem lažnim bogovom in utvaram tega sveta, odločno spreobrnitev srca in nerazdeljeno službo pravemu Bogu: „Nihče ne more služiti dvema gospodoma: ali bo namreč enega sovražil in drugega ljubil, ali se bo enega držal in drugega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamonu (bogastvu)!“ je rekel Kristus v govoru na gori (Mt 6, 24). Zato Bog ne trpi nobenega tekmeča: ne bogastva, ne boga trebuha (prim. Fil 3, 19), ne pijanstva, ne spolnega razvrata, niti skrivnostne sile sveta (prim. Apd 4, 19), niti božanskega vedenja rimskega cesarja, kjer je treba cesarju dati samo tisto, kar mu pripada kot cesarju, božje odlike in božjo slavo pa samo edinemu Bogu (prim. Mr 12, 17).

Vera v enega Boga nikakor ni igra z besedami. To je vedno trdna življenjska in zgodovinska resnica. Bog se je namreč osebno spustil v našo človeško zgodovino s tem, da je postal človek in je sklenil ustvariti nov, popolno-

ma zedinjen svet v enem Bogu (prim. 1 Kor 15, 28; Jan 10, 16). Bog seveda ni nepremakljivi nebeški samec ali v svojo blaženost zaprto nadsvetno bitje, pač pa je bujno življenje in neomejena ljubezen treh božjih oseb, Očeta in Sina in Svetega Duha. On je tista nedoumljiva Ljubezen, ki se nenehno prek Cerkve razodeva vsemu ustvarjenemu svetu vse do njegovega končnega zedinjenja s svojim Izvorom na začetku časov in v večnosti.

To zedinjenje sveta v enem Bogu pa nikakor ni preprosto, brezskrbno in neboleče zgodovinsko dogajanje. Ravno nasprotno, mnogo bolj se kaže obraz krvavega križevega pota in neizrekljivih

zdirov (Rimlj 8, 26), kakor pa podoba prijetnega in zanimivega potovanja. O tem nam dovolj priča Kristusovo trpljenje in smrt na križu, mučeniška smrt skoro vseh apostolov in številnih kristjanov v arenah, njihovo življenje v zaporih in katakombah in končno nešteti napori, žrtve in trpljenje vseh krščanskih rodov vse do danes.

Pa se ustavimo tukaj.

Naša nova doba nedvomno preživlja omenjene dogodke na poseben način, zato jo moramo vsaj do neke mere razumeti in to toliko bolj, ker je to doba, s katero delimo skrb v iskanju boljše in srečnejšega sveta.

3. V Novi dobi

Kaj se pravzaprav dogaja v tej naši novi dobi, posebno v sodobnem svetu, ki s tako silo, pa vendarle že zaskrbljeno drvi v negotovo prihodnost? Gotovo je, da mi škofje po svoji pastirski službi nismo poklicani, da razglabljammo in rešujemo takšna vprašanja, ki so v prvi vrsti stvar znanstvenih prizadevanj zgodovinarjev, filozofov, sociologov in drugih strokovnjakov. Po drugi strani pa je zunaj vsakega dvoma, da je Kristus nam, svojim poslancem, na poseben način zaupal nalogo, da beremo in razlagamo znamenja časa (prim. Mt 16, 3) in da smo avtentični čuvarji in razlagalci celotnega božjega razodetja.

Kaj se torej dogaja z vero v enega Boga v našem času?

Danes splošno prevladuje mišljenje, da je najusodnejši pojav nove dobe ateizem, to je popolno zanikanje ne samo enega Boga, temveč na sploh „vseh bogov na nebu in na zemlji“, kakor nekateri radi govorijo, praktično izumrtje sleherne religije. Nadalje zatrjujejo, da je ateizem rezultat razvoja modernih naravoslovnih znanosti, ki menda dokazujejo, da nikjer v vesolju ni nekega Boga, ampak povsod srečujemo samo človeka, naravo in njuna dela. Iz tega bi izhajalo, da je znanost glavna ateistična sila sodobnega sveta, da znanost odkriva in ustvarja svet brez Boga.

Toda, če to trditev še tako širijo po nekaterih okoljih, posebno v šolskih in vzgojnih ustanovah, je vendarle ni mogoče vzdrževati niti v imenu znanosti, niti pred sodiščem zgodovine. Vsaka znanost ima svoje področje. Fizika in kemija na primer proučujeta materialni svet, biologija raziskuje skrivnosti živih bitij, antropologija se ukvarja s človekom, sociologija pa se ozira na človeško družbo. Trditi v imenu katere koli znanosti, da ni Boga, pomeni preiti s področja te znanosti na drugo področje, ki ni njeno.

Iz tega vidimo, da današnja kriza ne more izhajati od znanosti. Mi smo globoko prepričani, da ta kriza danes kot vedno prihaja najprej iz svojega prvotnega in starodavnega vira: iz človekovega upornega in neutrudnega tekmovanja z Bogom, iz njegove napuhnjene težnje, da bi Boga nadomestil in nadvladal, iz njegovih poizkusov, da bi dosegel božjo vsemogočnost in stvariteljsko silo in da končno z božjo slavo in častjo okrona sam sebe.

Drugi vatikanski cerkveni zbor je v konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu „Veselje in upanje“ posvetil posebno pozornost pojavu sodobnega ateizma, njegovim oblikam in vzrokom (CS 19-21).

Razume se, da te težnje ne prihajajo do izraza v vsakem času na isti način, z isto jasnostjo in močjo, ampak se večinoma pojavljajo postopno in se rade prikri-

vajo pod izgovorom različnih „vzvišenih ciljev“ in veličastnih zgodovinskih posegov. O tem govori tudi drugi vatikanski koncil, da v našem času „ljudje začnejo nedopustno pridevati značaj absolutnosti nekaterim človeškim dobrinam, tako da jim te začnejo veljati za Boga“ (CS 19), ali še določneje, da človek postane „sam sebi cilj“, edini oblikovalec in ustvarjalec svoje lastne zgodovine (CS 20).

V podkrepitev tega je mogoče navesti nekaj konkretnih primerov iz zgodovine nove dobe. Dva znamenita misleca 17. stoletja odkrito izjavljata, da je končno prišel čas, da napravimo ljudi za neomejene „gospodarje in lastnike narave“ (Descartes R., *Rasprava o metodi*, Zagreb 1951, str. 50; F. Bacon, *Novum organum* II, 52). Čeprav ta dva misleca nista bila brez vere in nista imela namena spodbujati človeštvo k tekmovanju z Bogom, je kljub temu njun program prek različnih preoblikovanj prerasel v neusmiljeno kritiko krščanstva in religije sploh ter naravnost v oboževanje človeka in človeštva. V istem smislu piše neki znani kritik religije iz prejšnjega stoletja, da „se kritika religije končuje z naukom, da je človek za človeka najvišje bitje“ (K. Marx, *Prilog kritici Hegelove filozofije prava*; Rani radovi, Zagreb 1961, str. 89). Med tem danes zelo razširjenim učenjem in med ono staro skušnjavo Adama in Eve, da posta-

neta „kakor bogova“ (1 Mojz 3, 5) v resnici ni nobenega razločka. Končno opozorimo, da se je včasih in ponekod tudi država začela imeti za „zemeljskega boga“, ki so mu ljudje dolžni zahvalo za mir in blaginjo v svetu (Th. Hobbes/1588-1679/ in *The Declaration of Independence*, 1976 itd.).

Iz vsega doslej povedanega smemo po pravici sklepati, da zadnji vzrok novodobne krize vere v enega Boga ni ateizem, brezboštvo, pač pa politeizem, mnogo-boštvo. Ateizem je samo prednik politeizma. Ko ateizem taji pravega Boga, dejansko pripravlja pot množici zemeljskih bogov, to je pot bogovom slave, neomejene oblasti, denarja in užitka.

V takšnih zgodovinskih razmerah nam kristjanom in drugim sorodnim verskim skupnostim, posebno judovski in islamski, ne preostane druga rešitev kakor močno zaupanje, da bo pravi in edini Bog kljub temu na koncu časa dovršil svoje delo odrešenja in zedinjenja sveta. Ko pričakujemo uresničenje tega, pa moramo stalno obnavljati svojo vero v enega Boga z mislijo in besedo ter osebnim in skupnim delom.

Na cesti

Kdor hodi po svetu z odprtimi očmi, lahko marsikaj vidi. Tudi če hodi le po majhnem svetu našega velikega mesta. Nekateri prizori na ulicah so tako vidni, da bi jih lahko opazili skoraj tudi z zaprtimi očmi.

Prvi prizor: Buenosaireške ulice so marsikje slabe, še slabši so hodniki ali pločniki, ki so na nekaterih mestih tudi zelo ozki. Ljudi je na njih mnogo. Nekateri se samo sprehajajo, drugi hite na delo ali z dela, mnogi gredo za kakšnimi drugačnimi posli. Kdo more vedeti po kakšnih. Skoraj vsem se mudi. Pa se ti ustavita ali ti prideta nasproti po najožjem hodniku dva, sicer različnega spola, čeprav včasih ni mogoče uganiti, kateri in katerega. Tesno sklenjena postojita, se poljubkujeta, stopita kak korak naprej, zopet postojita, ponovita svoj obred in — ves svet je njun. Hodnik je ozek, prostora je vŕtric le za dva, torej le za njiju. Vsi drugi, ki jima pridejo nasproti ali ju skušajo prehiteti, se jima morajo ogibati na cestišče. Brez ozira na to, ali so mladi ali stari, zdravi ali pohabljeni, sami ali v družbi, z otroki v naročju ali brez njih. Pri našem cestnem prometu je to stopanje na cesto tvegano, marsikdaj zares nevarno. A vsi morajo to tvegati, če hočejo kam priti. Na pločniku za nikogar drugega, ra-

zen za njiju, za onidva. Ta dva sta sama na svetu, drugih za njiju ni, če pa so, pa naj se... (Argentinci nadaljujejo stavek s krepkim izrazom, ki ga ne morem napisati; posloveniti ga ne znam, če bi ga znal, pa si ga tudi ne bi upal napisati.)

Drugi prizor: Po cesti ne vozijo le osebni avtomobili, marveč tudi kolektivni; drugje bi jim rekli omnibusi ali avtobusi, za nas so preprosto kolektivi. In jih je sila mnogo, vozijo na vse mogoče strani, s hitrico in disciplino, ki bi se ji dalo ugovarjati. Nekje se morajo ustavljeni, da potnike sprejemajo in oddajajo. Tam jih čakajo tisti, ki želijo vstopiti. Potrpežljivo se postavljajo v vrste in čakajo, da morejo vstopiti; v tem so Argentinci naravnost občudovanja vredni. Toda ko se postavljajo v vrsto, te ne podaljšujejo ob robu pločnika, vŕtric ceste, po kateri bo privozil kolektiv; najčesče jo raztegnejo pravokotno čez pločnik do zidov, šele nato jo upognejo in nadaljujejo ob zidu. Seveda s tem zopet ovirajo tiste, ki morajo mimo. Prositi morajo, da jih čakajoči spuste skozi vrsto. Kdaj pa kdaj res kdo, ki se mu posebno mudi, morda na drug kolektiv, ki se je ustavil nekoliko naprej, včasih na sredi ceste, prebije vrsto čakajočih bolj ali manj nasilno. Ob tem kdo zagodrnja, kak drug mu pomaga, a vrsta ostane, kakor je bila. Vsi ti, ki stoje v njej in čakajo, so

za njih zopet le sami na svetu, vsi drugi pa...

Tretji prizor: Na pločniku je tudi vhod v podzemsko železnico, ki seveda zavzema prostor in hodnik oži. Potem pa še kdo vzporedno z njim postavi kak kiosk ali vsaj mizo, kjer prodaja karkoli ali vpije propagando za kakršenkoli nov izum ali kar je že. S tem pločnik še bolj izoži. In prav tam, kjer je tako najožji, se slučajno srečata znanca, morda jih je več, se na istem mestu ustavijo, hrupno pozdravijo, potreppljajo po plečih in potem brezskrbno kramljajo. Ti pločnika ne zožijo, popolnoma ga zaprejo ali zamašijo. Kdor hoče mimo, mora zopet prositi za dovoljenje, se

stisniti med njimi, pri čemer se je marsikdaj res težko ustaviti skušnjavi, da jih pri tem sune bolj, kakor bi bilo nujno potrebno. Vse to kramljalcev ne moti, ne umaknejo se, pa čeprav bi dva metra naprej ali nazaj našli kotiček, kjer bi mogli nemoteno kramljati, drugi pa neovirano hoditi mimo. Tudi oni se čutijo sami na svetu, ki je ves njihov; če so še drugi, pa naj...

Četrti prizor: Nekatere postaje podzemске železnice so opremljene s tekočimi stopnicami. Na te lepo stopiš in se mirno pripelješ navzgor ali navzdol. Seveda, ko se pripelješ do konca, moraš urno stopiti naprej, da ne padeš ali se vate ne zaleti tisti, ki se pelje za teboj. Pa se najde kdo, ki se pripelje do konca navzdol, stopi z zadnje stopnice, potem pa se ustavi in premišlja, kam naj zavije, da bo našel pravi vlak. Kdor se pripelje za njim, mora tudi urno zapustiti stopnice, da ne pade, in mu ne ostane drugega, kakor da stoječega pred njim odrine ali odsune. Ta se včasih kaj pritoži, saj po njegovem mnenju ni on nič kriv, čeprav je drugemu zaprl pot. On je v svoji pravici. Tudi on je po svojem mnenju sam na svetu in del kar njemu prija. Če so še drugi, naj se...

Takih prizorov lahko vidimo v vsaki šteto in na vsakem koraku. Vse skupno, da nihče ne misli na druge, da niti ne misli na to, da bi prav tako mogel iti po svojih

opravkih, se pozdraviti s kom in tudi poklepetati z njim, se razgledati ali karkoli že, ne da bi oviraj druge.

Ob tem se človek sprašuje: Ali so danes ljudje manj občutljivi, bolj 'sami' vaše zagledani, kot so bili 'nekoč'? Nisem in nočem biti hvalllec starih časov, saj nikdar ni bilo na svetu vse prav in danes je marsikaj bolje, kot je bilo v naših dneh. A kar se tiče vedenja, tudi na cesti, so nas tedaj doma in v šoli učili, kako je treba hoditi, se ustavljati, pozdravljati in podobno. Ali se danes niti doma niti v šoli in sploh nikjer o tem ne govori? Morda je res kdaj in pri kom vse to bilo le sama formalnost, kakor nekateri očitajo, morda res ni vedno prihajalo od srca. Toda, ali je zato bilo odveč? Nekdo je

dejal, da so vljudnostne geste podobne gumijasti blazini, ki je prazna, a vendar naredi življenje lažje. Gotovo bi bilo, lepše in pravilneje, da bi nam vljudnost narekovala osebna plemenitost, a kadar te ni, imajo tudi zgolj zunanje forme svoj smisel. Želeli bi, da bi vsaj te ostale.

Pa še nekaj. V nrvstvenem pouku so včasih predvsem učili, kako moramo ljubiti bližnjega, na ljubezen do samega sebe so prečesto pozabili. Danes se tudi o tej več in pravilneje govori. To je prav, zato pa ne smemo sedaj pozabiti druge, to je ljubezni do bližnjega. Če že nismo več zmožni te ljubezni, pa bi bilo dobro, da bi imeli vsaj nekoliko obzira do drugih ljudi. Povsod, seveda tudi na cesti.

Vinko Brumen

DAROVANJKE 32

Po vsej sili me skušajo obdržati zase ti,
ki me imajo radi na tem svetu.
Drugače pa je s tvojo ljubeznijo;
ki je večja od njihove, a mi pušča svobodo.

Nikoli se me ne upajo pustiti same,
da jih ne pozabim.

A dan mineva za dnem, tebe pa ni od nikoder.

Tudi če te ne kličem v svojih prošnjah,
tudi če te ne nosim v srcu,
tvoja ljubezen do mene še zmeraj čaka na mojo.

Rabindranath Tagore

Je človek v vesti svoboden?

Brez svobode ni pravega človeškega in nobenega nramnega življenja. V svobodi se najbolj razodeva dostojanstvo človeške osebe. Za nramno odločanje pa je svoboda osnovna podlaga. Kar se zgodi po naravni nramnosti ali pod zunanjim ali notranjim pritiskom, za etično vrednotenje ne pride v poštev.

Svoboda, o kateri je tu govor, je človeška ali psihološka svoboda, to je zmožnost, da se človek na podlagi lastnega spoznanja in presojanja more sam odločati od znotraj, iz samega sebe. Imenujemo jo tudi svobodo izbiranja.

Ali sme človek tudi na etičnem področju izbirati? Ali sme stori-ti, kar hoče, kar se mu ravno ljubi? Ali sme odločati samovoljno, po lastni glavi, brez ozira na vse drugo? Kolikor ga ne ovirajo fizični zakoni ali ni od zunaj prisiljen ali po gotovih psihičnih zakonih pogojen, to sicer zmore. Toda, ali to tudi sme? Ali sme človek vse, kar zmore?

Tudi tisti, ki zagovarjajo človekovo avtonomijo na nramnem področju in ne priznavajo njegove odvisnosti od Boga, odklanjajo etično samovoljnost posameznika, da bi vsak smel delati, kar se mu ravno zahoče. Človek je dolžan, delati prav to, kar ustreza njegovim osebnim in družbenim

naravi. Ne sme škodovati ne samemu sebi ne drugim, ne spravljati v nevarnost ne sebe ne drugih.

Na etičnem področju, v svoji vesti, more sicer človek izbirati med dobrim in slabim, a po moralnem zakonu je obvezan in dolžan izbrati in delati dobro in se izogibati slabega. Z ozirom na ta splošni moralni zakon človek v vesti ni svoboden, ampak vezan. Moralna vezanost ali dolžnost pa predpostavlja, da človek razloča med dobrim in slabim, da se zavne svoje dolžnosti, in da se more svobodno odločati za dobro. Če se je svobodno odločil za slabo, se je s tem zadolžil, ker svoje dolžnosti ni izpolnil. Nakopal si je krivdo in sankcijo za krivdo.

Kar človeka torej v vesti veže, je resnica in nramne norme, ki izvirajo iz resnice. Človek ima pravico in dolžnost iskati in spoznati resnico. Le na podlagi čim popolnejšega spoznanja resnice se more človek v vesti svobodno odločati. Vsako drugo vplivanje na vest, vsako prikrivanje ali kratenje resnice nasprotuje dostojanstvu človeka kot osebe. V tem smislu moremo in moramo govoriti o svobodi vesti. To pomeni najprej, da nihče ne sme človeka ovirati pr iskanju in spoznanju resnice. „Resnica pa

ljudi ne sili k priznanju drugače kot z močjo resnice same, ki blágo in hkrati krepko prodira v duhove," pravi 2. vatikanski koncil. Svoboda vesti pomeni prostost od vsakega siljenja v družbi, tako od strani posameznika kakor tudi od strani družbene skupnosti in katere koli človeške oblasti.

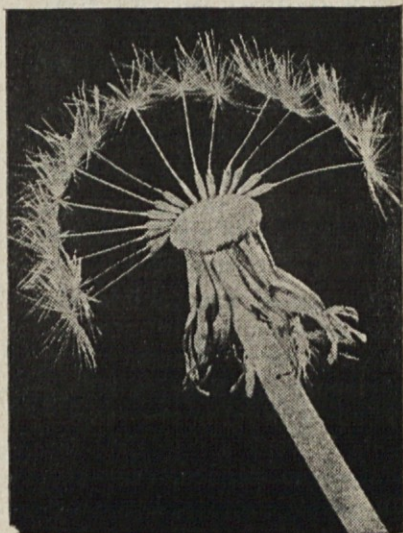
Svoboda vesti pa pomeni dalje, da sme človek, kolikor je resnico spoznal in se zanj svobodno odločil, po svojem prepričanju tudi ravnati in živeti. Samo notranja svoboda v mislih in željah, predstavah in načrtih ne zadošča. Človeku mora biti dana tudi svoboda zunanjega udejstvovanja.

Ker pa je človek družbeno bitje, se mora ozirati pri tem tudi na druge. Uveljavljanje lastne svobode ima svoje meje v spoštovanju pred drugimi. Kar je drugim v škodo, tega človek v imenu svobode vesti ne sme storiti. Pravo razumevanje in uveljavljanje svobode vesti, na katero je vsakdo po pravici ponosen in se nanjo sklicuje, je v sožitju z drugimi težka in odgovorna naloga. Nihče o sebi ne more trditi, da bi bil v resnici popolnoma odločen le za dobro — preveč je v vsakem človeku teme, zmote, nereda, poželjivosti, oblastnosti, sebičnosti. In s tem mora računati tudi pri drugih. Ljudje so v svojem spoznanju in odločanju v mnogočem omejeni in v svojem nraavnem prepričanju zelo različni.

Pravi življenjski prostor, v katerem se more razviti svoboda vesti, je ljubezen. V ljubezni hoče človek dobro sebi in drugim in skuša spraviti v sklad to, kar je dobro zanj in za druge. Kdor ljubi bližnjega kakor samega sebe, najde pravo rešitev v navideznem nasprotju med uveljavljanjem lastne svobode in ljubezni do bližnjega.

Kdor ljubi, je hkrati svoboden in vezan. Svoboden je, ker se je za ljubezen odločil iz lastnega prepričanja in mu ljubezen pomeni srečo in popolnost. Vezan je, ker noče izbirati nič drugega kot le ljubezen in v njej ostati. Svobodna odločenost v ljubezni je najpopolnejša oblika svobode vesti posebno v zakonski in družinski skupnosti.

Lojze Šuštar

Izdani bataljoni

V BREZNU MRTVIH

Kočevski Rog... Kočevski Rog
... Kočevski Rog!

V zapestje na hrbtu zvezanih rok se mu je zažrla žica. Bil je stolčen do omedlelosti.

Znašel se je pred strašnim črnim žrelom. Zgrozil se je, toda udarci v hrbet so ga pognali še bliže. Široko žrelo je strmelo vanj, kakor gobec goltajoče zveri.

„Naprej! Ne boj se blaženega paražiža!“ je slišal ukaz. „Z muziko vas čakajo!“

Težek škorenj ga je sunil prav na rob črnine, kjer se je začela noč... Sesedel se je, se zagugal in previsnil v zijočo praznino. Od tedaj ni več vedel, kaj se z njim godi. V ušesih so mu vztrepetavali odmevi rafalov iz brzostrelk.

Nič ni več videl. Svet okrog njega se je zožil, raztopil v nič. Plaval je kot na krilih sladkega vetra. Brez moči, brez opore, vse mu je odpovedalo. Kri je ledenela v žilah, čuti so se mu topili v brezčutje. Telo je bilo le še kepa napol mrtve snovi. Bolečine so popustile, udarci niso več skeleli, do kosti zadrgnjenih rok ni več rezala, ne žgala žica. Žeja je zdrknila v pozabo, klic lakote je umolknil. Plaval je, plaval... v brezčutje... Brez teže v globino podzemlja...

Pada, še vedno pada brez moči v črno praznino.

Zadel je na hrbet in obležal. Ni vedel, kako dolgo... Potem mu spet počasi leze občutje v telo: v roke se nataka pekoča bol, hrbet gori od udarcev, glava je težka od bunk, v lice ga peče, v noge ga tišči teža.

Razpre oči, a nič ne vidi. Noč, grozno črna noč. Vsepovsod kot v grobu. Dan je ugasnil, luč sonca ne more na obisk v to brezno. Kje je? Kaj se je zgodilo z njim? Ne more se ničesar spomniti.

Od nekod iz daljave prihaja stokanje in jok. Vedno glasneje se mu zdi, bliža se, zdaj je že tu čisto ob njem. Pod njim, nad njim, povsod. Vse šumi in se trese, bobni, trepeče, kriči in kliče.

„Mama! Mama! Ljuba mama! Pomagajte!“

„Brat, razveži mi roke! Vsaj desnico, da ti jo spet podam!“

„Marija, pomagaj nam! Pošlji nam smrt, da nas reši! Marija brezjanska, priskoči nam na pomoč!“

„Tovariš! Vrzi bombo na nas! Ustrelj nas! Reši nas počasne smrti!“

„Anka! Pomagaj!“

„Minka! Oglasi se! Tone te kliče... Tvoj Tone!“

Krik na krik, vzdih za jokom,

klici čez klice. Kdo bi jih mogel razumeti?

Janez se je le toliko zavedel, da je razložil te prošnje, klice in rotitve.

Spoznal je končno, da je s tistimi, ki so šli pred njim, spet skupaj.

Pod sabo je začutil mehko. Nekaj toplega, spolzkega se je rahlo premikalo. Če se je le malo zganil, je zdrsnil na stran. Ta pod njim še živi. Močnejše se je začel gibati, za njim je drugi hropče grgal, tam ob nogah tretji sopesel in stokal.

Na grmadi polživih je obležal. Nalahno se je vsa kopica pozibavala, trzala, valovila.

Vseokrog groza, ki vztrepetava v krikih in tožbah.

Toliko je počasi zaznaval, da še živi. Ali je ranjen ali ni, ni mogel spoznati. Vse je gorelo v bolečinah.

Pogledal je kvišku. Majhna, zamegljena odprtina je zijala daleč nad njim, obrobljena z okvirjem teme. Iz grmade sopečih trupel se je zvijal steber sopare ter se vrtinčil proti izhodu.

Nenadoma je odprtina zatemnela. Temna gmota se je zvijačoče približevala. Nekajkrat se je še obrnila, nato pa čofnila na Janezove noge. Vsa grmada se je zazibala pod njim. To je bil vendar človek, ki je padel! Noge so se mu razprle, se za spoznanje pokrčile, glava pa se je zatrkljala po strani in obležala negibna.

„Jezus in Marija! Pomagajte!“

se je trgalo klicanje pod Janezom.

„Spomni se naju, kakor sva ti tudi midva vedno bila zvesta!“ sta druga dva skupno hropila nekje na dnu. Janez ju je slišal, sam pa še vedno ni spravil besede iz sebe.

Temo v jami je za spoznanje premagal: oči so se nanjo počasi privadile.

Grmada trupel leži pod njim, skoraj čisto nagih, krvavih, presekanih, zvijajočih se, umirajočih in tudi že mrtvih.

Spet je drugi v klopič zvit butnil skozi svetlo zevajoče žrelo. Z nogo ga je oplazil po licih ter mu obležal raztegnjen čez kolena. Brž se je obrnil in dvakrat zaporedoma zavalil, da je obležal skrčen in onemogel spodaj ob robu jame.

„Joj, mati!“ je zastokal, naprej pa le grgal.

Šum in hrup sta naraščala. Kakor da se vse oživlja, da se v onemogla telesa natakajo nove moči. Grmada napol živih, z mrtvimi pomešana, se je gibala. Sunkovito je valovila kakor ob potresu.

Spet je drugi udaril nanj. Obležal mu je čez prsa, glava mu je omahnila na Janezovo lice. Iz odprte lobanje se je vtila na Janeza penasta kri, topla in slana. Curljala mu je čez obraz in mu silila v nos in oči, da ga je žgalo. A si ni mogel pomagati. Že je bil v grmado povezan z ostalimi in umirajočimi. Sicer pa — kaj bi se popravljaj! Kaj izmikaj! Čimprejši konec, da ne bo trpel...

„Mati, pridite mi na pomoč!“

Rešite me trpljenja!“ so neprestano klicali.

„Tovariš, ustrelite me!“ so prosili drugi.

„Vrzi bombo! Zavali skalo na nas!“ so vpili od spodaj.

„Tone, odsekaj mi roke! Kako bolijo! Bolijo!“ je bleдел nekdo.

Kriki so umirali v brezčutnih stenah in kri, ki je brizgala z odprtih žil, se je mešala med nje, dokler se ni strdila mrtva in se v nitih lepila na telesa in jih vezala med seboj.

Oče naš, ki si v nebesih, reši

svoje zveste!“ je nekdo kot pravi služabnik božji prošil.

Iz novega trupla ga je oblila vroča kri, ki mu je lila čez liča in mu grozila, da ga zalije. Njeno slánost je okušal v ustih, žgala ga je v očeh in nosu, pekla kot ogenj v grlu. Iz odprtih žil je brizgala čez njega in curek se je zil z drugim ter se cedil v temi proti dnu.

Tedaj se je Janez spomnil na svetinjico. Mati mu jo je bila dala, ko je prvič odhajal v boj. Védno jo je nosil seboj, da bi ga varovala. Imel jo je v žepu na srájci, edinem oblačilu, ki so mu ga pustili.

Vdano je pokramljal z njo...

Bil je že ves med trupla zazidan, da se ni mogel več ganiči.

Gladke stene so bile s krvjo obrizgane: s kapljami sopare je padala na mrtve.

Zbral je vse moči in na ves glas kričal kot blazen: „Tovariš, ustrelite me! Vrzi bombo! Prosim te, ustrelite!“

Grozno je odmevalo od stene na steno, od dna do žrela brezna.

Iz ledene jame se je valila navzgor le belkasta sopara, ki so jo izdihavala sopeča in umirajoča telesa. Bila je dih iz žejnih ust, prestreljenih grl in ugašajočih src. Kipela je iz odprtih žil in iz vroče krvi, katera je brizgala po mrtvih in mrzlih kamnitih stenah. Uhajala je s poslednjimi kiki iz src, poslavljalajočih se s tega sveta. Kot steber blagoslovljenega dima se je valila v dan in dalje proti nebu, da bi tam prosila za vse, ki jih

skriva brezno in svet za njihovo smrt ne bo zvedel nikoli...

„Ne kriči! Ne kriči! Če moreš, pridi sem, da se razveževa!“ se je nekdo oglasil ob robu jame.

Janez je prisluhnil. Mene kliče? Mene?

„Pridi, poskusiva! Enega sem že skoraj razvezal...“

Janezu so te besede dvignile moči. Človeški glas ga kliče. Iz hrupa in kričanja, molitev in rotitev, blodenj in zgubljenosti se trgajo besede, ki mu skušajo vlti poguma. Kot sladka pijača so ga potešile.

Streznil se je in videl spet življenje pred sabo.

Kaj, če bi se vendarle razvezala?

Nekdo mu je obljubljal življenje. Rešitev mu ponuja... Obracal se je za klicem.

Poskušal se je zganiti pod težo. Zastokala in zasopla so telesa, ki jih je premaknil. Pulil se je iz strjene krvi, ki jih je že zlepile drugega na drugega. Trd in razbolel se je hotel vsaj malo opreti na zvezane roke na hrbtu, da bi se tako izkopal iz grmade. Z ramo je potiskal težkega mrtvaka s prsi, kjer mu je obležal kot klada.

Toliko si je opomogel, da je za silo sedel. Izpulil je še noge iz kupa. Težka srajca se mu je oprijemala života. Občutil je mraz okrog sebe.

Hotel je iti preko križem name-tanih spolzkih trupel do stene, a se je zatrkljal preko njih, dokler ni obležal na dnu jame.

V gostem somraku so oči komaj razločile onega, ki ga je klical. Slonel je na skali. V obraz je bil zabuhel: sredi desnega lica mu je zijala široka črna rana. Iz nje se je vlekel masten curek krvi proti bradi, na vrat in na prsa. Zlepljeni lasje so mu bili ena sama sršecha krvava kepa.

Janeza je pretresla podoba te postave v siju pičle rumenkaste svetlobe. Koščen orjak je bil, kipeč in izzivajoč v močeh, a zdaj je podrhteval ob mrzli skali. Sive sence so mu risale videz groznega stvora: nič kaj podobnega človeku, bolj pošasti, ki se je srdito borila s sovražnikom, da si ohrani življenje.

„Kje si ranjen?“ je bobneče vprašal Janeza.

„Ranjen? Ne vem! Bolí me vse!“ mu je Janez odvrnil. Kobacal se je bliže.

Oni pa je vedno bolj lezel v skalo in glas mu je naglo padal v hropenje.

„Razvezala bi se!“ je rekel kratko. „Mogoče bi se še kako rešila...“

„Rešila? Kako? Saj vidiš, da nas bo zasulo!“

„Dokler je še življenje v nama, je še vse možno!“ ga je bodril.

Janez ga je gledal, na dnu srca pa mu je tlela komaj čisto drobna iskrica upanja.

„Kako ti je ime? Jaz sem Lojze s Kočevskega!“

„Janez iz Dobropolja.“

„Pridi bliže, Janez! Sam Bog te je poslal!“

Janez se je potegnil prav do njega.

„Okreni se k meni!“ je dejal Lojze.

Janez se je obrnil, da je hrbet gledal k hrbtu in so se jima zadaj zvezane roke približale.

Z otrdelimi prsti je Janez tipal Lojzetove roke. Čeprav so čuti umrli v njih, vendar ga je ob dotiku zažgalo, kakor bi mu jih kdo sekal.

Okrenil se je in počenil, da bi z očmi premeril vse vozle in poiskal konce žic.

Motril je zapestje in prste: bili so črni kot osmojeni. Žica se je zažrla prav do kosti, prerezala kožo in stisnila žile.

„Bog ve, če bom kos!“ je zašepetal.

„Poskušaj, prosim te! Mene preklemansko boli,“ je stokal Lojze. „Boš videl, da se rešiva!“

„Rešiva! Rešiva!“ je ponavljal Janez. „Le kako? Kam in kdaj? Brezno bodo napolnili do vrha, ga zasuli in zadnjo trohico dneva bo popila večna noč... Ne bo ji konca. V njej bomo počasi umirali kakor luč, ki dogoreva in vztrepetava, dokler se zadnja iskrica ne utrne z muko v temo...“

Vendar se je lotil dela. Otipaval je žico in ji skušal odviti konec. Lojze je ječal v bolečinah in lezel vedno bolj v brezčutno skalo.

„Slabo mi je, Janez,“ je jeknil. „Počakaj malo!“

„Potrpi! Kmalu boš res rešen!“

Trdneje je poprijel: odvil je še enkrat... To ga je kar opogumilo. S korajžo je delal upajoč, da mogoče le uspe.

Nenadoma pa je Lojze klecnil. Z obrazom po strani je obležal na negibnem telesu na dnu.

„Lojze! Lojze! Kaj ti je?“ je

silil Janez vanj. „Dvigni se! Še malo manjka. Takoj boš prost!“

V obraz je Lojze postal spačen in potne kaplje so mu rasle po čelu.

„Ne morem!“ je zahropel. „Slab sem...“

Janez je počenil k njemu.

„Kaj ti je? Te boli?“

„Boli... in moči nimam. Zebe me...“

Glas je prehajal v grgranje, trgajoče se iz polnih ust krvi. „Se ne moreš niti malo dvigniti?“

„Ne morem. Pusti me, saj bom tako umrl,“ je šepnil.

Tedaj je Janez legel po dolgem ob Lojzeta, se nagnil z glavo čez njega, da je z usti segel do njegovih rok.

Z zobmi je stisnil košček žice in jo pričel počasi vrteti. Najprej enega, nato drugega. Lojze je stokal in se onemoglo stresal.

Boleče ga je zaskelalo. Okrenil je jezik in izpljunil odkrhek zoba. V ostrih bolečinah je stisnil ustne. Vendar ni odnehal.

Vrtel je, brez počitka vrtel. Malo lažje je šlo. Končno...

Iz zarež v zapestju je izpulil okrvavljene konce in z brado odrinil roko z roke.

„Si videl!“ mu je naznanil proste roke.

Počasi se je Lojze toliko zbral, da se je za spoznanje zaokrenil. Rok pa ni mogel potegniti izza hrbta. Janez mu jih je z nogami potiskal naprej. Visele so mu mrtve, kakor bi ne bile njegove.

„Moj Bog, s čim smo se ti za-

merili, da si nas dovolil pometati v brezno!“ je jecljal Janez in s strahom gledal kopico mrtvih, ki je rasla.

„Če je to dopustil, je bilo v njegovih načrtih. Sodba je njegova!“ je Lojze zagrgral.

Janezu so te besede vlile vdanost in mir v dušo.

Čas je tekel, ure so minevale.

Čez dolgo je Lojze začel šele spoznavati roke spet za svoje. Mravljinčaste prste je poskušal krčiti.

„Primakni se! Poskušal bom, če bo šlo,“ je zapiskal.

„Daj! Stori, kar moreš!“

Pokleknil je in hrbet približal proti Lojzetu. Prav pred obraz mu je ponudil roke. Hudo je umirati zvezan...

Lojzetu je od slabosti kinknila glava. Preko ust se mu je še vedno cedila kri in uhajala v grlo. Telo pa mu je drhtelo. Moči so mu odtekale.

Dolgo je božal vezi, jih otipaval, cukal, vrtel, da so bolečine zbadale Janeza do srca. Tožil je, vzdihoval, a Lojze ni odnehal.

V neučakanosti se je zdelo, da so vezi že popustile. Napel se je. Roki sta zares padli vsaka sebi.

Ozrl se je po jami okrog. Grmada se je višala. Kakor polena so ležali drug čez drugega. A še vedno so padala nova trupla, se kotalila in zvijala. Z njimi je padalo stokanje in vzdihovanje. Življenja so ugašala, kakor da je tudi sam Bog pozabil nanje.

„Gospod, izbriši naše grehe! Če

moreš, nam prizanesi!“ so prosili.

Iz kopice se je izvila visoka postava, krvaveča iz vratu in rame. Njen glas je bil silen, grozen, krik ranjene zveri, da je vse druge preglušil. Donel je roteče, pošastno. Upiral je oči proti dnevu v žrelo.

„Oče naš, usmili se svojih sinov! V svojo bližino nas sprejmi!“

„V svojo bližino...“ so ponovili tisti, ki so še kaj mogli.

Janez se je stisnil v vdolbino za skalo, ki je varovala ta majhen prostor, da ga streli od zgoraj ne bi dosegli. Zdaj je bil razvezan. Življenje je dobilo drugo ceno. Upanje je raslo.

Potegnil je za sabo še Lojzeta.

V tem trenutku je bliskovito žareče zagorelo, da je oslepilo oči. V brezno je puhnil ogenj, kakor da je razneslo pekel. Prelušil jih je tresk bombe...

Velikana je podrlo. Onemel je.

Janeza je ognjeni pritisk vrgel za skalo. V zmedenosti in strahu se je tresei. Oglušil je. Glava mu je kimala v omedlevici.

Ni se še poleglo, že se je razklala nova bomba na grmadi trepetajočih. Ogenj je obliznil telesa. Strgani in scefрани delčki so odletavali ob stene ter se lepili s krvjo na robate škrbine. Drobcu železa so ubijali, vroči puh je omamljal zadnje, ki se jim je posrečilo zavleči se v zaklone v jami. Moči so sahnile, mraz je lezel v njihove ude.

„Jezus in Marija! Da bi vsaj

prestal, ko sem že razvezan!“ je ječal Janez.

Zadržala je še strojnica. Kroglice so dežile in vrtale še v gibačoče se glave in trzajoče ude. Grizle so v mrtve stene, da so škropili od njih kamniti odkruški.

Med soparo se je pomešal pesnat prah, jo zgostil in rosil na grmado. Vmes so plavali drobci razcefranih izstrelkov: dušeči dim po smodniku je prepregel jamo.

Po tem peklenskem bobnenju je zavladala tišina. Manj stokanja in joka, manj prošenj. Nema trupla je pokrilo odkrušje skal. Usta so zijala raztrgana in zvita. Le v redkih so še na lahko plali izgublajoči se utripi tostranskega življenja.

V kotanjah ob dnu, skritih pred smrtnimi krili, je še kdo zaječal ali zaklical. A le pritajeno, šepetaje; zadnja groza jim je strla glas in pogum. Smrt jim je polagala molk na usta...

„Janez! Grozno me zebe!“ je tožil Lojze, ki se je zdel že mrtev.

Za skalo je bil mraz večji. Svetlobe je pršelo v ta zaklon manj. Skoraj nič se nista več videla. Le izdihovanje gostega zraka je izdajalo bližino.

„S čim naj te odenem?“

Previdno je kobacal izza skale. Iz kupa je izpulil mrtvaka, ki je imel na sebi še srajco. Ob skali mu jo je potegnil s telesa in se vrnil z njo k Lojzetu.

„Boljša bo kot nič!“ Pomagal mu jo je obleči.

Nato se je podal še enkrat na obisk k mrtvim, da bi našel še kako oblačilo. Čutil je dolžnost do Lojzeta, da ga varuje.

Naravnal ga je tako, da se je opiral s hrbtom še ob toplega sosedu. Noge ga niso več držale. Roke so mu še vedno drevene v naročju, telo mu je drgetalo in počasi se ga je pollaščal spanec. Glava mu je klonila, vedno bolj se je umirjal.

„Žejen sem! Žejen!“ je vzdihoval. „Žejen...“

Janez se je ustrašil teh besed. Kolikor je doslej videl, nikjer v breznu ni bilo kapljice vode.

Kakor mati ob otroku, tako je tudi on pazil na vsak njegov utrip. Zdaj je že spoznal, da ne bo prestal...

„Pogledal bom še enkrat,“ je obljubil.

Vse je pretaknil, a povsod le mlake strjene krvi, kupi mesa, razmetani udje teles. Povsod smrt, ki si je za svojo gostijo izbrala to brezizhodno brezno.

Pobral je odkrhek kamna, vlažen in mrzel.

„Tole sem ti prinesel. Mrzel kamen. Vsaj malo te bo olajšal.“

Pritisnil ga je Lojzetu med izžgana usta.

„Z mano ne bo nič! Umrli bom...“

„Kako to misliš?“ ga je Janez skušal tolažiti. „Še rešila se bova...“

„Zame bo kmalu prišla rešitev. Se mi že smehlja...“

„Tudi jaz sem slab. Ampak mi dva bova še živela!“

Lojze je te besede preslišal.

Zastrmel se je v medlo podobo doma, matere, očeta in sester. Tu pred njim so bili. Obiskat so ga prišli... Vse je bilo v cvetju in poletno sonce je vabilo pšenično klasje iz setve na njivah. Po poti proti hiši prihaja dekle, se ustavi in gleda proti domu. Ali ni to Anika, ki ga čaka, da se vrne? Strmi in srka to življenje v dušo. Vse veselo žari, a on se ne more niti zasmehljati...

„Ostanite! Kam bežite?“

Vse postaja megleno. Raztaplja se v daljavi. Tudi ona... in njen vabeči sladki smehljaj. Vse je megleno, sivo, prazno...

„Prva sobota v mescu...“ je dahnil naposled.

„Imam svetinjico karmelske Marije,“ je ponudil Janez.

Iz vlekel jo je iz zlepljenega žepa. Pritisnil ji je vroč poljub.

„Ná jo, Lojze! Mama so mi jo dali. Blagoslov se je drži.“

Lojze jo je željno stisnil med dlani.

Zrl je vanjo in ji šepetal: „Ne bojim se smrti, če si ti ob meni. Ne prosim te več za življenje, a potolaži mater, ki me bo čakala. Povej ji, da sem jo imel do konca rad. V mislih na njo sem odhajal. Aniki pa naroči, da jo bom čakal...“

Preklalo se je v njem. Globoko je zasopel in stisnilo ga je v grlu. Roki sta zaklenili medse ljubeči droben blagoslov.

Naposled je komaj še slišno zagrgral: „Janez! Dobri Janez! Stisni mi roko, edini, zadnji! Ti se boš rešil... Povej svetu, kako se je z nami zgodilo! Pokaži naš grob, da nas bodo vedeli kje iskati!“

Tako je končal orjak, ki je pre-

peval z najboljšim basom v vsem bataljonu.

Potem je Janez iz stisnjenih, že mrtvih pesti izgrebel svetinjico.

Sveta podoba: edina in zadnja vrednost v tej uri!

(Bo še)

Enkratna priložnost za krščanstvo

Ludek Pachman živi že od leta 1972 v izgnanstvu. Na Češkem je bil znan kot odličen šahist. Dosegel je naslov velemejstra. Istočasno se je udeleževal kot časnikar. Že leta 1943 se je proglašal za marksista. Dve leti zatem je postal član komunistične partije. Leta 1968 se je pridružil Dubčeku in se aktivno vključil v „praško pomlad“. Po njenem zatonu ga je čakala ječa. Ko je bil spuščen na svobodo, se je vrnil v katoliško Cerkev. Zaradi verskega prepričanja so ga ponovno zaprli in obsodili še na dve leti ječe. Ko jih je prestal, so ga izgnali iz države. Zatekel se je v Zahodno Nemčijo, kjer živi sedaj s svojo družino.

Zadnje tedne je imel številna predavanja po Južnem Tirolskem. Meni, da je marksistična ideologija vsaj na Vzhodu že dolgo ob svojo notranjo moč. Komunistična revolucija ni uspela. Namesto višjega standarda je prinesla gospodarsko nazadovanje, namesto diktature delavskega sloja je

prišlo do diktature političnih birokratov.

Namesto osvoboditve človeka po človeku je prišlo do največjega pomora v zgodovini. Sam Hruščov je v znanem referatu pred politbirojem sovjetske partije leta 1956 povedal, da je 11 milijonov sovjetskih državljanov postalo žrtev stalinističnih čistk, medtem ko Solženicin govori o 40 do 50 milijonov pomorjenih.

Ni govora o kaki socialni pravičnosti. Tisti, ki so v socialističnih vzhodnih državah najbolj izpostavljeni pritisku in najbolj izkoriščani, so prav delavci. Dobro zaslužijo predvsem tisti, ki pripadajo aparatu oblasti. Partijski funkcionar zasluži trinajstkrat več kot specializiran delavec; specializiran zdravnik prejema tretjino plače jetniškega paznika. Najboljše socialno zavarovanje je biti član partije.

Zdi se, da je evrokomunizem nekaj novega, pa je le kopija preteklih vzorcev. Že leta 1945 se je komunistična partija čeho-

slovaške predstavila s programom, v katerem je bila „ljudska demokracija“ prikazana kot nekaj različnega od diktature proletariata in kot nova demokratična pot v socializem. Tudi tokrat se je govorilo o političnem pluralizmu, ki da je splošno veljavno načelo socializma, govorilo se je o svobodi tiska in izražanja in o človekovih pravicah. Čehi so verjeli in tako je prišlo leta 1948 do prevrata ne zaradi kakšnega neposrednega sovjetskega vmešavanja, temveč po notranjih političnih silah. V 6 letih se je pokazalo, kako je bil ves program „ljudske demokracije“ zlagan. Ob prevzema oblasti je bilo 176 usmrčenih, stotine ljudi je umrlo po zaporih, okoli 60 tisoč je bilo iz političnih razlogov obsojenih na dolgotrajno ječo.

Evrokomunizem ostaja oprt na marksistično pojmovanje človeka. V marksistično pojmovani družbi naj bi vsi, seveda če pripadajo istemu razredu, imeli iste interese, enake misli in enako ravnali. Za take vrste bitij bi bil seveda socializem najbolj idealna rešitev vseh problemov. Toda ljudje niso kot mravlje. Vsak človek ima lastno zamisel, kako naj bi živel.

Zato se vsako komunistično gibanje, tudi v Zahodni Evropi, znajde pred sledečo izbiro: ali se odreči Marxovi zamisli družbe in človeka, kar bi seveda pomenilo razkroj komunizma, ali pa — in to je pot, za katero se komu-

nisti vedno in povsod odločijo — ljudi s silo pripraviti, da storijo, kar je Marx od njih pričakoval.

Danes je lahko najti prepričane komuniste le še na Zahodu. V vzhodnem bloku komunisti vero v marksizem le še glumijo, v sebi pa komunizem prezirajo in se mu posmehujejo.

Socialistični sistem je najbolj slaboten tam, kjer je krščanstvo najbolj močno. Zadnja množična romanja na Poljskem to pričajo.

V vzhodnih državah se vera znova uveljavlja. Ljudje odkrivajo, da krščanstvo napolnjuje tisto praznino, ki jo pušča za sabo marksistična ideologija.

Na Zahodu je drugače: marksizem se okorišča z brezbriznostjo ljudi, ki se zanimajo le za avtomobile in čim večji življenjski standard, svoboda pa jim pomeni nekaj samo po sebi umevnega.

Za Pachmana se nova pomlad pripravlja nekje na Vzhodu. Krščanstvo je jamstvo, da bo znova pridobljena svoboda imela pozitivno vsebino. Pri tem Pachmana obletava čudna misel: Ko se bo nekega čudovitega pomladanskega dne kot starec vrnil v svojo svobodno domovino, se bo pridružil solidarnostnim akcijam, ki jih bodo na Vzhodu organizirali v oporo idejnim oporečnikom zoper komunizem v Italiji.

Izbira je jasna in obenem preprosta: Evropa bo ali krščanska in s tem svobodna, ali pa bo to Evropa brez vere in zato tudi brez svobode.

Cerkev v Litvi

Semenišče v Kaunasu ima več možnosti za delo — Koncilskih sprememb se borijo — Močan verski odpor

Obisk sovjetskega zunanjega ministra Gromika pri papežu Janezu Pavlu II. 25. januarja je vzbudil med litvansko duhovščino veliko zanimanja. Že ob izvolitvi papež Wojtyła ni pozabil pozdraviti litvanske Cerkve, ki jo je omenil tudi med božičnimi voščili. Katoliška Cerkev je v Sovjetski zvezi najbolj dejavna v Litvi, kjer so pač katoličani najbolj strnjeno naseljeni in tudi povezani v narodni zavesti. Po pogovoru papeža z Gromikom so nekateri časopisi napovedali, da bo med prihodnjimi novimi kardinali gotovo tudi kak litvanski škof.

O čem vse sta govorila Gromiko in papež, ne vemo več, kot je povedalo uradno sporočilo. Prav gotovo pa sta razpravljala o vprašanjih cerkvene dejavnosti v Litvi. Tu je relativno največja verska svoboda v Sovjetski zvezi. Cerkev je v tej baltski deželi ohranila in celo povečala svobodo za svojo dejavnost zaradi zvestobe litvanskega naroda katoliški veri in zaradi silnega napora litvanske duhovščine.

Leta 1976 je sovjetska vlada dala dovoljenje, da sme stopiti v duhovsko semenišče v Kaunasu dvajset novih bogoslovcev. Vsto-

pilo jih je sedemnajst. Dotlej je „*numerus clausus*“ dovoljeval le vstop petih novih kandidatov za duhovništvo. Novo dovoljenje je naenkrat spremenilo veliko reči: treba je bilo več prostora za bogoslovce, več profesorjev in še kaj. Lani so dozidali novo stavbo za semenišče.

Do spremembe je prišlo zato, ker so se dotlej nekateri šolali na podtalen način, pa je vlada uvidela, da je zanjo bolj sprejemljiv način javnega, dovoljenega šolanja. Menda se je tako šolalo že po trideset duhovnikov na leto. Ko škofje niso pristali na odpravo tajnega šolanja, je oblast ponudila možnost javnega šolanja za tretjino manj kandidatov. Litvanci so uvideli, da si moreš večjo versko svobodo pridobiti samo z vztrajnostjo in odločnostjo, ki temelji na prepričanju, da ima vsak državljan naravne pravice, čeprav jih dejanska zakonodaja ne ščiti.

Podobno se je zgodilo z izdelavo nabožnih predmetov. Kljub prepovedi, oteževanju in kaznovanju so ljudje izdelovali nabožne predmete naskrivaj. Zdaj je vlada sklenila, naj se ustanovi podjetje, njegovo vodstvo pa je zaupala župniku župnije Marijinega brezmadežnega srca v Vilni.

Iz semenišča v Kaunasu je do slej prišlo premalo duhovnikov, da bi zadostili vse potrebe. Ad-

ministrator sovjetskega dela nadškofije Vilna Krevajtis meni, da bi moralo študirati v semenišču samo za Litvo (ne glede na potrebe Letonske, Belorusije in Ukrajine) vsaj 120 gojencev. Trenutno jih je le 72. Samo v mestu Vilni je zdaj od štiridesetih župnij kar devetnajst brez duhovnika. Na 20 dušnih pastirjev, ki umrjejo, pride le deset novih. Škof Pavilionis je pred leti predlagal celo ukinitve semenišča, a vlada tega ni sprejela. Obstoje zavoda ji koristi toliko, da lahko dokazuje svetu svojo pravičnost in spoštovanje svobode vere.

Zanimivo je tudi, da oblasti pritiskajo na duhovnike, naj začno čim bolj izpolnjevati liturgično pokoncilsko prenovo. Vedo, da 80 odstotkov vernikov zagrizeno vztraja pri ohranjanju vere v vseh dosedanjih oblikah. Preveč odločne pobude nekaterih za koncilске spremembe bi vnesle med vernike spore, kar bi končno koristilo ateizaciji ljudstva. Škofje na te „nasvete“ oblasti odgovarjajo z zahtevami po novih dovoljenjih za tiskanje in širjenje verskih knjig ter za dostop do radia in televizije. Tako ostaja vprašanje liturgične prenove po koncilu zaenkrat na mrtvi točki.

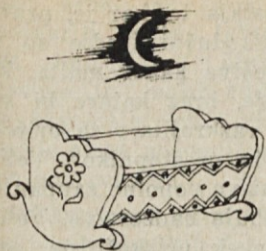
Duhovščina se zelo boji imenovanja novih škofov. Menijo, da ni pametno po dogovoru z oblastmi imenovati novih, dokler oblasti ne dovoljujejo izvrševati škofovskih opravil npr. škofu Steponaviciusu. Naj raje vodijo škofije kapi-

tularni vikarji, ki jih izbirajo kanoniki sami. Duhovniki se bojijo, da bi apostolski sedež pristal na imenovanje takih duhovnikov, ki ne bi bili zgled vernikom. S škofi se oblast večkrat pogaja. Za eno dovoljenje hoče uslug na drugi strani. Tu in tam so tako prišli na nekatera mesta neprimerni duhovniki.

Od sedmih litvanskih škofij imata škofa le dve: v Kaunasu in v Panevezysu. Kapitularni vikarji vodijo škofije Vilno, Telsiai-Klaipėdo, Vilkaviskis in Kairiadros. Med dvema milijonoma in pol katoličanov (od 3.200.000 prebivalcev) je v Litvi okoli 270.000 vernikov poljske narodnosti. Ti imajo zdaj v semenišču le tri bogoslovce. V osmih cerkvah, ki so v Vilni odprte, so maše izmenoma v poljščini in v litvanščini.

V Litvi je nad 600 župnij in 750 duhovnikov. V semenišču poučuje devet profesorjev in docentov. Njihova knjižnica je založena tudi z najnovejšimi knjigami, ki so izšle v Zahodni Evropi: Staro semeniško cerkev, ki je bila doslej zaprta, so spet lahko odprli za božjo službo. Menijo, da so v Litvi skoraj vsi otroci katoliških vernikov krščeni.

Pogumen zgled „verskega odpora“ kaže obstoj številnega podtalnega tiska. Trenutno izhaja vsaj šest občasnih popolnoma verskih publikacij: Austra (Zarja), Dievas in Tevyne (Bog in domovina), Lietuvos Balsas (Glas

v družini

VEČ VELIKODUŠNOSTI

„Treba je nekoga osrečiti,
da ostanemo srečni.“
(Maeterlinck)

Če je v zakonu samo en človek dober, kličeta takoj na pomoč tretjega, da bi ju osrečil. To je vsakdanja izkušnja, s katero se srečujemo, ko imamo opravka z družinskim življenjem in njegovimi težavami.

Vsakdo se poroči in si ustanavlja družinsko življenje zato, da bi bil srečen. Toda le malokdo premisli, da bo srečen le, če bo imel za cilj svojega življenja: biti sreča svojemu partnerju. Biti moramo tako usmerjeni, da smo veseli, če vidimo, da razveselimo druge; in da smo žalostni, če vidimo, da smo razžalostili druge.

.....

Litve), Tiesos Kelias (Glas resnice), Rupintojelis (Zvesta previdnost), Kronika (Kronika litvanske katoliške Cerkve). Zadnja izhaja že šesto leto v rednih presledkih. Doslej je izšlo 28 števil.

To je velikodušnost. Zato velja za srečno družinsko življenje klic: več velikodušnosti!

Velikodušnost ima svoj sedež samo v dobrem srcu. Samo dober človek je zmožen dobroto izžarevati. Samo dober človek lahko osrečuje druge. Samo dober človek lahko priteguje druge. Književnik Ludvik Börne je zapisal: „Če hočete žeti srca, jih morate sejati.“

Velikodušen človek ni malenkosten. Ne bo sitnaril zaradi malenkosti. Človek, ki ne zna biti velikodušen, ne pozna ljubezni in je zato nesposoben za zakonsko življenje, ki je skupnost ljubezni. Srečen zakon je samo skupnost dveh velikodušnih src.

Velikodušnost ima krila, ki človeka visoko dvigajo ne le nad malenkosti zunaj njega, marveč tudi nad nizkotnost v njem: sproti premaguje v sebi sebične nagibe. Velikodušnost se ne zapira vase, marveč se z vsem razumevanjem na široko odpira vsakemu, ki jo potrebuje.

Velikodušnost je odprtost za drugega. Velikodušnost je torej odprtost za življenje z drugim. Velikodušnost ne pozna razočaranja: v svoji dobrohotnosti sproti vse odpušča, samo da bi osrečevala in ostala srečna.

Velikodušnost je poseben dar; in samo tako obdarjeni ljudje so zmožni zaživeti srečno življenje „v dvoje“. Zato bi moral človek vsak dan prositi za ta dar: tisti, ki ga nima, da ga dobi; tisti, ki ga ima, da ga ne izgubi.

Velikodušnost je izliv lastne osebne sreče. Samo srečni ljudje so lahko velikodušni. Samo srečen človek lahko osreči drugega.

Velikodušnost je krepost značaja; zato jo je treba gojiti in oblikovati. V velikodušnosti človek uresničuje samega sebe; z

njo šele postaja to, kar je, pravi človek. Velikodušni ljudje so v stavbi človeštva kakor malta, ki vse povezuje, brez katere bi se vsa družba razkrojila v taborišče iztirjencev in prestopnikov. Velikodušnost uživa popolno zaupanje in ne potrebuje nadzorstva. Velikodušen človek priskoči na pomoč vedno tam in takrat, kjer in kadar odpovedo vsi predpisi in postave: je tih izpolnjevalec nezapisanih postav. Velikodušnost je žlahtnost, plemstvo človekove osebnosti, ki pa jo dosega najpopolneje ravno v dopolnjevanju in z nenehno pobudo ob svojem partnerju, ob skupnem življenju „v dvoje“, ob istem skupnem cilju: biti srečen v tem, da sem sreča drugemu.

Anton Trstenjak

Vzgajanje otrok

Vzgoja otrok ni preprosta zadeva, kajti vsak otrok je drugačen, vsak se odziva po svoje. Pogosto najdemo pot šele po mnogih iskanjih in zmotah. Mati, ki hoče dobro opraviti svoje vzgojno poslanstvo, mora imeti goro potrepljivosti in pravi zaklad nežnosti. Predvsem mora otrok že od mladih nog čutiti, da se mati zanima zanj. So namreč tudi izrojene matere, celo več jih je, kot si mislimo. A pustimo izjeme ob strani. Ni dovolj, če otroke le „hranimo“, jim zdravi-

mo kašelj, skrbimo za zdravo prebavo — treba je zasledovati tudi razvoj njihove duše. Predvsem je treba skrbeti, da jim ne vcepimo občutka manjvrednosti. Naj vas spomnim na nekega dvanajstletnega dečka, ki je silno trpel, ker je slišal očeta, ki je dejal: „Kako grd je ta fant!“

„Mali čudež“

Narobe pa je tudi govoriti o fantu ali dekletu: „Kako je razumen, kako plemenit, kako lep.“

Kaj lahko se zgodi, da boste ustvarili smešno lutko in mladega domišljavca. Mnogo mladih zvezdic in „malih čudežev“ se je v kasnejših letih spremenilo v puste stare gospodične in nadležne povprečneže.

Nikar pred njimi ne omenjajte njihovih otroških šal in „duhovitosti“: navadili se bodo poslušati samega sebe in zgubili vso samodejnost in izvirnost.

Ne pustite otrok pri pogovorih starejših (dolgočasili se bodo), ne vodite jih na razstave ali k predstavam, ki jih še ne morejo razumeti.

Nikoli ne ponižajte otroka s tem, da ga ozmerjate pred neko tretjo osebo.

Ubojgljivost

„Ne, ne in ne!“ To je najpogostejši odgovor mladega trmoglavca. Ne skušajte si ustvariti veljave pri nepomembnih rečeh, če hočete, da vas bo otrok ubogal, kadar bo šlo za pomembne.

Temelj vljudnosti

Ta ubojgljivost ga bo vodila k vljudnosti ne le do staršev, ampak do vseh, ki „imajo oblast“: do varuhov in gospodinjske pomočnice, do vzgojiteljev in učiteljev.

Dobro vzgojeni otroci gredo spat takoj, ko jim starši ukažejo. Ne pustite jih po večerji pri gostih, ovirali bodo pogovor.

Spoštovanje odraslih

Otrok mora prvi pozdraviti, vendar ne ponudi roke, dokler mu je starejši ne ponudijo. Zahvali se tudi za najmanjšo uslugo, ničesar ne prosi brez „prosim“, nikogar ne ustavlja pri govorjenju ali delu brez „oprстите“.

Ludvik XV. je nekoč — še kot otrok — z vzgojiteljem odhajal iz Versaillesa. Pri vratih palače je bil neki snažilec čevljev, ki se je pred mladim kraljem odkril. Vzgojitelj je spustil dečkovo roko in odzdravil. „Kako, gospod“, je rekel kralj, „mar vi pozdravljate služabnika?“ „Da, rajši ga pozdravim, kot da bi mi kdo rekel, da je služabnik vljudnejši od mene.“

Disciplina za prihodnost

Kar spomnite se: se niste upirali mrzli in vroči vodi, zobni ščetki, trdim brisačam in vsemu, s čimer so nadlegovali vašo mlado osebnost? Leta in leta ste sovražili vse to. In danes: ali ne sprejemate vsega tega brez protesta? Se redno brijete, umivate, tuširate, telovadite? Ne le brez protesta, ampak z užitkom.

Naučite otroka, da se bo lepo useknil, da ne bo vtikal prsta v nos, da bo pri kašljanju ali zehanju dal roko pred usta.

Ponekod navajajo otroke k skakanju v mrzlo vodo. Prav imajo. Treba je misliti na otrokovo te-

lesno čvrstost. Vneto je treba gojiti plavanje, telovadbo, pešačenje, kolesarjenje itd. Gotovo. Vendar vse to nikoli na silo. Če otrok kaže premalo navdušenja ali celo izrazito nenaklonjenost, se posvetujte z zdravnikom. Otroci so včasih kakor psi: nagonsko čutijo, kaj ni dobro zanje.

Obleka naj bo v redu

Otrok naj bo lepo oblečen. Že. Ampak nikoli se ne boste znebili s črnilom pomazanih prstov in raztrganih hlač. Ne se jeziti! — otrok še ni gospodar svojih gibov in dedejanj — rajši se smejte, povejte mu, da se mu bodo tudi drugi smejali. To ga bo kmalu ozdravilo. Otrok se boji biti smešen.

Pri mizi

Za mizo naj otrok sedi mirno, ravno, z obrazom proti krožniku, s komolci ob sebi. Naj ne brca na vse strani. Jé naj v majhnih zalogajih — zaradi prebave, hkrati pa je to zdravilo proti požrešnosti. Preden pije, si mora obrisati usta. Ničesar naj si ne vzame s prsti. Naj ne govori s polnimi usti kot junaki v kavbojskih filmih. Naj ne govori preveč glasno, naj se ne oglašča prvi.

Blagor staršem, ki se jim vse to posreči! Svojemu otroku so dali najlepše darilo: zavest, da ni edino središče v družini in da obstaja red in stopnja vrednot starosti in časa.

Na ulici

Naj vam ne uhaja iz rok, naj ne leta kakor metulj spričo mnogih nevarnosti, naj ne bo gluha za vaše klice.

Na obisku

Otrok mora pozdraviti — ko pride in ko odide. Mora odgovarjati, mora se zahvaliti. Pri tem ne sme pobešati glave, ne kuhati mule. Gledati, odgovarjati in govoriti mora iskreno, preprosto in zmeraj le takrat, kadar ga vprašajo. Preden otrok stopi v stanovanje, si mora obrisati čevlje. Goste mora pozdraviti in se od njih posloviti. Zahvaliti se mora za morebitno darilo. Tako bo s svojo vljudnostjo izražal spoštovanje do starejših.

Izbira prijateljev

Otrokova presoja pri izbiri prijateljev ni zmeraj zanesljiva. Paziti morate, kakšno družbo ali kakšnega otroka si izbere za prijatelja.

Živeti za druge

Otrok naj se nauči gojiti prijateljstvo, se pravi — živeti za prijatelje, žrtvovati zanje svoje veselje, igre, igrače itd.

V zavodu

Otroški vrtec, prvi razred osnovne šole, zavod so za novince šestih, sedmih let trda šola za

skupno življenje. Tu mora razvijati iste lastnosti kot doma in znati živeti kot učenec in tovariš z enakim spoštovanjem in vedenjem kot do svoje družine in prijateljev. Naučil se bo, da mora skrbeti za svoje knjige in zvezke, da ne sme cuzati palca ali z oslinitim prstom obračati strani in delati zavihkov.

Odnos do učiteljev

Učna doba zavodarja je trda. Nenehno nadzoruje svoje vedenje ne le do sebi enakih, ampak tudi

do višjih in do vseh, ki mu strežejo. Tiho junaštvo, res, ki je težko vztrajati v njem, če ne uresničuješ osnovnih zakonov olike.

Odnosi do vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev morajo temeljiti na pravih o splošni vljudnosti. Učenec prvi pozdravi, ne sili z roko naprej, ne bo kazal ne dolgočasje ne nepotrpežljivosti, ne bo kar naprej zehal, ne bo zehal žaljivo. Prav je, če se otroci zavedajo, da so vzgojitelji njihovi drugi starši. Morajo jim biti hvaležni.

Mirko Mahnič

Slavospev zemlji Zvezdoznancem

Ko gledate po vesolju, ali ste že opazili nebesno telo, ki bi bilo za nas lepše in boljše od naše Zemlje? Od milijarde zvezd in planetov, ki jih vidite, ali ni Zemlja najčudovitejša, najmilejša in najdražja?

Mar vas ne veseli in tudi preseneča množica oblik življenja, ki klije na tem, tako majhnem koščku stvarstva? In ali se ne čudite zakonom gibanja, vidnega in nevidnega sveta?

Stari filozofi so s samovšečnostjo hvalili Zemljo in ji dajali prvo mesto v vesolju. Čeprav niso imeli tolikšnih možnosti primerjati nebesnih teles med seboj, ali niso bili v marsičem modrejši od nas?

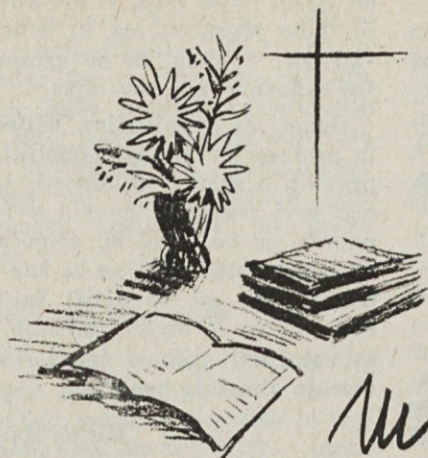
Ali se niso morda bolj kot mi znali z dušo približati koščku sveta, ga bolje razumeti in ga bolje ljubiti?

Ali je danes res tako težko dojeti, da je najlepša in najljubša le rodna gruda; najprijetnejši — domači krov; najslajša — materin kos kruha in njena bližina?

Zemlja — mati! Kako sem tvoj!

Tvoje vedno žareče oči me vabijo. Tvoje milo srce me bodri. Tvoje mehke roke me objemajo. Tvoje tople grudi me hranijo. Tvoj sem. Ljubim te, zakaj lepa si in lepo je vse, kar te obkroža. Čudovit delček si veličastja Stvarnikovega!

M. S. Abdijah

La Mladina

Ste sinovi slovenskih ideoloških izseljencev!

Nič na svetu se ne zgodi slučajno: vse, kar se dogaja, vodi ali dopušča Bog, čeprav mi njegovih načrtov ne razumemo vedno. Ni slučaj, da ste prišli na svet v Argentini po slovenskih starših, beguncih pred komunizmom.

Škof dr. Gregorij Rožman je zapisal v svojem pastirskem pismu: „Palme mučeništva so zrastle tudi na slovenskih tleh. Naša domača zemlja je orošena z mučeniško krvjo naših bratov in sester, ki so morali dati življenje, ker so odklanjali, česar po vesti in po svojem verskem prepričanju niso mogli in niso smeli storiti. Ni nobenega dvoma, da smo v teh pravih mučencih dobili vzvišene vzornike in prekrasne zglede mučeništva.“

Vaši sorodniki so bili domobranci. Skupno preživljali tista junaška leta in okoli 12.000 njih soborcev je bilo vrnjenih, mučenih in pobitih, vašim staršem pa je Bog pomagal, da so se rešili v novi svet.

Ko so Babilonci odpeljali Jude v sužnost, jim je Bog naročil po preroku: „Zato vas je Bog razpršil med pogane, da jim oznanjate njegova čudovita dela.“

Nam, ki smo doživeli komunistično revolucijo v Sloveniji in se pred komunizmom rešili v svobodni svet, pa daje Bog nalogo oznanjati tako rojakom kot drugim narodom, kakšna je taktika komunizma in da je njegov končni cilj brezboštvo. Ljudje so velikokrat slepi ali vsaj kratkovidni in se dajo ujeti v mrežo komu-

nističnih laži. Zato Bog hoče, da jim mi, ki smo vse to doživeli, odpiramo oči.

Za vsakega izmed nas, ki smo bili priče komunističnih grozodejstev, pa tudi za naše sinove in vnuke velja, kar je Bog naročil Mojzesu: „Samo varuj se in zelo pazi, da ne pozabiš reči, ki so jih videle tvoje oči, in da ti ne izginejo iz srca vse dni tvojega življenja. Oznanjaj jih svojim otrokom in vnukom!“ (4 Mojz., 1, 9).

Pomembnosti slovenstva vam ni treba šele odkrivati. Imate srečo, da ste to zavest podedovali od svojih staršev in da vam je želja, biti dobri Argentinci, ni ubila. Čutite se Slovence in se zavestate, da imate neke dolžnosti do slovenstva. Katere so?

1. V družinah morate slovenstvo ohranjati. Zato morate poskrbeti, da se po možnosti poročite s slovenskim fantom oziroma dekletom, ki bo vaše otroke učil(a) slovensko govoriti. Da najdete slovenskega fanta oz. dekleta, se radi udeležujte slovenskih prireditvev, pa naj bo to služba božja ali šola ali šport in veselice, ples in zabava, izleti in pikniki, kar vse pomeni nadaljevanje slovenskega življenja v tujem okolju.

2. S tem, da gojite slovensko društveno življenje, pomagajte tudi svojim sovrstnikom in jih navdušujete za skupno povezavo z našo zgodovino in našo duhovno dediščino.

3. Prizadevajte si, da se gospo-

darsko čim bolj postavite na noge. Vsak Slovenec, ki v tujini dobro uspeva, dela čast slovenskemu narodu. Tujci ga občudujejo in po njem Slovence bolj cenijo.

4. Skušajte biti koristni narodu doma, ki trpi pod komunistično tiranijo. Zdaj vam je to težko, ko pa odrastete, boste našli načine, kako pomagati.

Naj vam kakšno potrebo le na kratko nakažem:

a) Komunizem je brezbožen in si na vse načine prizadeva vero uničiti. Zlasti mladino bi rad vzgojil v popolnem brezboštvu. Naša dolžnost je duhovnikom doma pomagati, da naše rojake obvarujejo pred razkristjanjevanjem in pritegnejo čim več mladine h krščanskemu nauku. Slovenija je danes misijonska dežela. Če podpiramo misijonarje po svetu, koliko bolj smo dolžni podpreti duhovnike v Sloveniji!

b) Hočeš-nočeš spadate v takoimenovano „ideološko“ emigracijo, ki ni prišla na to stran s trebuhom za kruhom, marveč zato, ker ni hotela živeti pod diktaturo brezbožnega komunizma, nekateri tudi, da so si rešili življenje. Ta emigracija ima posebne dolžnosti do svoje nekdanje domovine: na vsak način je dolžna pomagati narodu doma, da se komunistične diktature reši.

Ker komunisti doma dogodke med vojno in revolucijo prikazujejo zlagano, moramo mi tukaj z govorjeno in pisano besedo širi-

ti resnico in ji kako pomagati tudi domov. Komunisti se ničesar bolj ne bojijo kot resnice.

Mladi ljudje si morate šteti v srečo, da ste svobodna ideološka emigracija, ki vam je Bog pove-

ril nalogo biti narodu doma v pomoč s tem, da si prizadevate vrniti mu svobodo.

Kjer je volja, tam se najde tudi pot.

France Blatnik

Ne branimo se dela v korist narodu!

Mladina, ki širom sveta živi v svobodi, je poklicana, da ostane glasnica naših slovenskih problemov. Nanjo pada ogromna odgovornost. Ni številna, čeprav gre v tisoče, nima možnosti, da bi računala s pozornostjo velikega sveta, ima pa vse ugodne prilike, da s svojo kvaliteto nadomesti to, kar s številom ne more. Tako si bo priborila pravico, da govori v imenu svojih bratov doma in da bo njena beseda uvaževana.

Ponovno si dopovedujmo, začeni pri najmlajših, da smo ponosni na svoj slovenski rod. Naša kri gre z nami preko meje, ohranjujemo jo čisto tudi preko rodov.

Ne branimo se dela v korist narodu! Skupaj držimo!

Zanimajmo se za slovensko zgodovino! Ničesar ne bomo mogli za svoj narod storiti, če ne bomo poznali v podrobnosti vseh naših problemov.

Berimo slovenske knjige, časopise, revije! Da bi Bog dal vsaj nekaj mladih, ki bi znali tudi napisati kaj pametnega v slovenskem jeziku!

In glavno, dosegljivo vsem: govorimo po naše, doma z brati, kadar smo skupaj s prijatelji, na naših prireditvah, v naših domovih. Kadar bo iz naše srede izginila slovenska beseda, bomo lahko vrgli lopato zemlje na zadnji slovenski grob.

Jože Košiček

Vsa čista in brezmadežna stoji Marija pred nami, ki smo po svoji naravi grešni. Sama vsa čista želi, da bi bili čisti tudi mi, ki nas je Jezus s svojim trpljenjem očistil in odrešil.

Ona sicer ni trpela zaradi skušnjav, a v svoji deviški čistosti bolj razume usodno nesrečo izgube čistosti.

Prav zaradi tega zaupljivo bežimo v njeno varstvo. Mati je in sočustvuje z našo slabostjo in je pripravljena nam izdatno pomagati, če le res hočemo njeno pomoč sprejeti.

Materi prečisti priporočajmo našo mladino v njenih nevarnostih in bojih za čistost.

Škof dr. Gregorij Rožman

Johan Bojer-Božo Vodušek

IX

Saj je moralo biti tako, kakor si je Kal ves čas mislil. Prišla je kriza. Dve slabi letini zaporedoma sta banko vznemirili. Farmarji so sicer imeli velike hiše, stroje in konje, ne pa denarja, da bi plačevali obresti in dolg. In Bog ve, ali ni za tem nekaj tičalo takrat, si je mislil Kal, ko je banka tako vsiljivo posojevala denar na zemljišča. Zdaj je lahko pograbila imetja za polovično ceno, da, da, banka je banka. Bilo je umljivo, da se je Morten boril kakor lev, da bi rešil ljudi. Večkrat je potoval v Minneapolis k osrednjemu vodstvu, se boril kakor mož in mu je tudi uspelo rešiti stare naseljence, razen Antona Norenga, materinega ljubljénčka. Njegova žena ni bila vedela, kako zelo je bil zadolžen, in pravili so zdaj, da ga je meni nič tebi nič udarila s ponvijo po glavi.

Kal pa je hodil mirno okrog. On si ni bil pri banki ničesar sposodil. Zadovoljen je bil z raznovrstnimi velikimi in majhnimi lopami na farmi, dokler ne bi zmožgel kaj boljšega. Ampak dolžan ni bil ne banki ne komu drugemu niti centa.

Tedaj se je nekega dne pripeljal k njemu Ola Vatne in mu rekel, da mora tudi on pomagati materinemu ljubljénčku. Saj vendar ne gre, da bi kdo od starih naseljencev prišel kar tako pod kolesa. Da mora z njim in skupaj z Olom in Mortenom Kvidalom biti porok za materinega ljubljénčka.

Porok? Starec se je popraskal po svoji bradi. Ne, tega ni hotel storiti.

Podpisati se na bančno listino — ne, iz tega ne bo nič!

„Ampak hudiča!“ je rekel Ola. Stal je pred njim s sivim kožuhovinastim ovratnikom na plašču.

„Ali je že tako daleč s teboj, Kal?“

„Koliko denarja pa potrebuje-te?“

Hm. Ne, podpisal se ne bo na noben papir. Ampak... posvetoval se bo s Karen. Morebiti bi jim lahko posodil polovico od onih štirih tisoč — da, sicer ne ve prav za trdno, če ima toliko, ampak vprašal bo Karen...

Tedaj pa se je Ola nasmejal in ga potrepil po rami. „Potem smo rešeni!“ je rekel in odšel.

Zdaj pa se je Kalu pripetila nesreča, ki je vse leto ni mogel pozabiti. Pavlina, ki si je kupila konje in kakor je bila moška in samovoljna, je kupila iskre konje, je sedela nekega dne na stroju, ko so se živali nenadoma splašile. Omahnila je in padla med lemeže — ko so jo kasneje našli, je bila komaj še pri življenju.

Kal je bil najbližji dedič svoje hčere, vendar bila je žalostna dediščina. Kadarkoli se je pozneje vozil prek polja, se mu je zdelo, da ga je kupil s Pavlinim življenjem. In ko je nekega dne pričel tamkaj orati, se je bal, da ne bi v vsaki brazdi ugledal krvi. Veliko je mislil na to svojo hčer, ki je bila tako kljubovalna, ki pa je kakor mož in hkrati kakor žena trdo delala zanj vsa prva leta. Zdaj je ležala na pokopališču zraven obeh tovarišev Erika in Pera. Da, da, tako teče življenje.

Nekaj pa je bilo, kar Kalu ni dalo mirovati, to je bil pohlep

po zemlji, ki je ostal v njem še izza tistih časov, ko bi bil v domovini skoraj umrl od lakote. Za Pavlinim deležem je imela železnica velikanske kose zemlje. Kal je kupoval in kupoval in oral in oral, zmeraj dalje. On sam in Andrew in hlapci. Zdaj so imeli po šest konj vpreženih v plug s tremi lemeži. O da, to je zaleglo, to niso bile samo njive, to so bile cele pokrajine črne prsti, ampak Kal je moral imeti še več. S krčenjem ledine ni mogel prenehati.

Nekega dne pa se je zemlja maščevala. Obsula ga je s tako bogato žetvijo, da ni vedel z njo ne kam ne kod. Že spomladi je bilo divje, ko so se zjutraj ob svitanju vsi ti možje in konji in plugi odpravili ob svitanju na vse strani v silnem hrušču, med rezgetanjem in peketanjem kopit, vpitjem in žvenketanjem železa. Sam ni mogel več oditi z njimi, imel je dovolj dela, da je skrbel za red. In razdalje zunaj med polji so postale prevelike, da bi mogel hoditi peš. Moral je zapreči ponija v majhen voz in se voziti okrog svojih ljudi. In kako ga je potem poleti vznemirjalo, ko so vse te široke ploskve pšeničnih polj valovile v vetru. Nikjer jim ni bilo videti konca. Če je stal na enem koncu svojega posestva, ni mogel spoznati na drugem koncu ne moža ne konja. Ko je bila potem pšenica rumena in je valovala kakor ocean živeža tja proti daljnemu sinjemu nebu, se je dogodilo, da je prav na skrivaj za-

gazil sredi med klasje daleč v njivo. Tamkaj je sedel, vzel v roko klas in si drgnil z njim obraz, he, he. Spominjal se je tistih časov, ko je nosil zemljo na plečih čez skalovje v Skaret — to je bilo nekoč. To tukaj je bil živež. To tukaj bo letos že vrglo eno ali dve vreči moke, ampak imeti mora več. Samo še malo več zemlje in polj, da se mu ne bo treba bati, da bi mu zmanjkalo moke.

Najhuje pa je bilo ob žetvi. To je čas, ki se ga ženske boje vse poletje. Ko so na neskončni rumeni ravnini gospodarili nešteti stroji in želi milijarde rumenih klasov, se je še dalo zmagovati, ko pa so se pripeljali parni mlatilni stroji in z njimi vsi dninarji, tedaj se je šele prav pričelo: na farmi je nastal pravi potres. V diru so prihajali težki vozovi pšenice, fantje z odpetimi srajcami in zavihanimi rokavi so metali z velikanskimi vilami snope v stroj, ki je brnel in hrumel kakor sedem mlinov. Oblak plev in prahu se je dvignil v zrak, tako da so za njim izginile vse lopate na farmi. Strojnik je bil črn od olja in prahu kakor vrag, črni so bili vsi, kihali so in kašljali in se znojili in kleli in delali kakor nori. Sredi med njimi pa je tekal Kal gologlav okrog, s slamo in prahom v laseh, hej, ljudje božji, pošteno primite! Saj človek vendar ne plačuje tem ljudem lepih kupcev dolarjev na dan za nič in spet za nič, in razen tega so

zahtevali hrano kakor na kaki svatbi. Ves dan je bilo treba kuhati in peči, že polovico tega bi spravilo človeka lahko na boben.

Tukaj so delavci dobivali drugačno hrano kakor pa svojčas, ko je bil Kal še dninar na Lindegaardu. Ženske so tekale okrog z izpodrecanimi krili in so morale delati po petnajst ur na dan. Vsi ti možje prav res niso jedli kakor muhe, in gorje, če ni bila jed pripravljena do minute natančno ob določenem času. Včasih se je Karen spomnila tistega časa, ko so tukaj mlatili še z voli — ali pa s strojem, ki so ga možje z rokami poganjali, ali pa so ga vlekli konji. To je zdaj minilo. Tukaj se je vse tako hitro izpreminjalo. Toliko stvari je že minilo.

In ko je bilo potem vse prestano, so si vsi odahnili kakor po vojni ali kugi. Spet je prišel mir, spet so lahko jedli in spali. Ampak zdaj možje niso več odvažali pšenice z voli in ni jim bilo treba voziti sto milj daleč do Northvillea. O ne, elevator je bil samo pol ure oddaljen. Nekolikokrat na dan so se peljali tja in se vrnili. Ogromne tovore so vlekli po štirje krasni konji. In nekaj sto takih tovorov je pa tudi nekaj zaleglo v izseljenskem zaboju. O da, Kal tega ni tajil, nekaj je zaleglo.

Ko pa so si druga za drugo sledile tri sijajne letine, hkrati s slabimi žetvami v Evropi in Južni Ameriki, in so cene pšenici

rastle in rastle, tedaj sta pričela Siri in Andrew šepetati med seboj in sta rekla, da stari zdaj gotovo ne more več svojega zaboja prav dobro zapreti, da se mora vsesti na pokrov in toliko časa na njem sedeti, dokler ključavnica ne zgrabi pokrova. In zdaj se Kal nikoli ni upal preveč oddaljiti se od hiše. Povsod je videl samo požar. Najbolj zadovoljen je bil tedaj, kadar je sedel na postelji in vedel, da niti v kuhinjskem ognjišču ni bilo ognja.

Potem pa — potem je nekega dne pričel končno zidati, in seveda najprej gospodarska poslopja.

In ko so bila dogotovljena, rdeče prepleskana in z belimi oknicami, so vsi lahko videli, da so bila prav taka kakor na Lindegaardu v domovini, le veliko večja. Velikanska stavba je imela dve pravokotno postavljeni krili, ki sta oklepali dvorišče. Eno krilo je dobila Karen za svoje prašiče in kokoši in purane, v drugem je imel spravljene Kal svoje stroje in vozove. V sredi so bili dolgi hlevi iz rdeče opeke za konje in krave. Kar pa se tiče hleva, je bil veliko prevelik. Kal se je rotil, da si je bil to spet Anders izmislil, ta vražji fant. Bila je cela množica staj, morebiti jih je bilo štirideset, morebiti še več, ni si jih upal šteti. Ko so potem stali konji v hlevu in bili s kopiti in rezgetali, je moral vendar priznati, da res ni imel tako zelo malo. O da, ne-

kaj konj je že imel, ljudje so lagali, ko so govorili, da jih je bilo osemintrideset. To le ni bilo res. Najmanj za kak par so se zmotili.

In zdaj je hodil po tem svetlem zračnem prostoru in gledal vse te krasne živali. Konji so obračali glave in se ozirali za njim. Ali ni to čudovito, ali se ti ne sanja, Kal Skaret? Spet mu je bilo, kakor da bi vsi skupaj govorili: Mnogo si se mučil svoje dni, Kal, nosil si in vlekel. Zdaj bomo pa mi nosili in vlekli za tebe, zdaj se moreš na tovor vsesti in se odpočiti.

Ali pa se spominjaš majhnega posestva pod skalami, in krave, ki jo je vzel Ebbe ?

Sicer pa je bilo čudno, koliko desk in tramov mu je ostalo. Kaj naj bi počel z njimi? Zapeljal jih je nekega dne tja k Ani, saj imela tudi ona prašiče in kokoši in nekaj krav, in njeni hlevi so bili precej slabi. Tukaj je nekaj ostankov, če jih hočeš, Ana. Sicer je bilo ostankov dovolj, da je z njimi popravila svoja poslopja. Kar prenovila so se. Ko pa je prišla, da bi se mu zahvalila, ji je zatrjeval, da so mu te deske delale samo napoto. In razen tega je bil to Karenin domislek.

Gospodarska poslopja pa vendarle niso bila napravljena prav tako, kakor si jih je bil zamislil. Ni se dalo voziti skozi skedenj kakor na Lindegaardu, kjer se je pri enem krilu zapeljalo noter — visoko nad svislimi — in pri

SPREMENJENJE V DAN

Naenkrat

drevo vzbrsti,
nasmehne se, zeleni,
čeprav se je mraz na bregu
pogajal s temó za sneg.

Naenkrat!

Kot Tisto Noč,
ko zora je šla pojoč
ob Jezusu, z groba Vstalem,
z nasmeškom kot zlat kristal.

Naenkrat

iz mrtvih gnezd
se dvignejo ptički nest
žgolenje o Novi dobi,
ko mrtev bo zadnji grob.

Naenkrat,

naenkrat je dan,
od ros na očeh opran —
vseh tedenskih dni Nedelja:
Veselje prav vseh veselj!

Vladimir Kos

drugem ven, in kjer se je z voza dalo metati na obe strani. Kaj ni šlo tako hitreje od rok? Ampak tukaj to ni bilo mogoče. Peljaji, ki so jih vlekli štirje ali dva konja, so bili preveliki. Nemogoče je bilo napraviti vrata, ki bi bila dosti široka. Ne, treba je bilo držati se tukajšnje navade in zložiti seno tik ob steni, potem pa ga dvigniti z dvigalom ali z zanko za seno, kakor so ji tukaj rekli, in ga nazadnje spraviti v skedenj.

Prav na skrivaj pa si je Kal vendarle dal oddeliti neki prostor,

da, velik prostor v poslopju za stroje, in ključ je sam obdržal. Tja noter je vsako leto izpraznil nekaj tucatov vreč polnih pšenice. Ta je lahko ležala tam. Ni ji bilo treba ne živeža ne obleke. Naj bo le tam. Kal se je le dobro spominjal, kako je bilo v domovini, ko ni bilo v hiši kaj za pod zob. In prav lahko pridejo spet hudi časi in slabe letine, ko se bodo novi naseljenci, ki še niso imeli kredita pri trgovcu, spet obrnili na njega. Zmeraj je dejal, da ima najrajši, če mu takoj plačajo. Sicer pa bo še vprašal Karen, mogoče bi se vendarle dalo na plačilo še počakati.

Ali končno je tudi mladina dobila novo stanovanjsko poslopje. Pa tudi zdaj Kal ni dovolil, da bi se v to kdo mešal. Najbrž je imel ves načrt že leta in leta premišljen. Iz tal je zrastle dolgo, belo prepleskano poslopje z visoko, strmo streho in strešnimi okni — na las podobno Lindegaardu. Tisti gosposki hiši na velikem posestvu, kjer je nekoč služil kot kočar. Kal je dobro vedel, kaj je hotel, ko pride nekoč v paradiž. Znotraj pa je smela vladati mladina, kakor je hotela. Tam je bil z deščicami obložen pod in čudovito pohištvo in slike na stenah, kajpada. Ali Kal in Karen se nikdar nista preselila tja, nista se tam dobro počutila. Kal je hotel stanovati v taki izbi, kjer je lahko na kateremkoli stolu rezal tabak za svojo pipo.

On in Karen sta večkrat šla

nekaj korakov stran od posestva, se ustavila in gledala nova poslopja. Tam sta stala oba starca in si ogledovala vse to, kar sta si pridobila s težkim delom v dolgih letih. O da, poslopja so bila prav postavljena. In Karenin gaj je že tako zelo zrastel, bil je majhen gozd, v katerem so spomladi gnezdile in cvrčale ptice. Tam je stalo novo stanovanjsko poslopje, gosposko in veliko, z mrežami na oknih in vratih, in se bleščalo izza zelenega gaja. In sredi dvorišča, ki je bilo zdaj že vendar pometeno, se je visoko nad strehami dvigalo kolo na veter. Črpalo je vodo iz vodnjaka v leseno kad, odkoder je bila po ceveh napeljana v hiše in hleve. Ob gospodarskem posloplju pa je stal podoben stolpu žitni silos, kjer se je vse leto namakala koruza. Vse je bilo na svojem mestu. Ali je njuno delo bilo zdaj opravljeno? Ali bosta lahko legla k počitku in izročila vse to otrokom?

O ne, še ne povsem. Sicer pa je bilo čudno, koliko večje spoštovanje so uživali ljudje iz Skarreta, odkar so bile postavljene nove hiše. Zdaj so Siri vsi ogovarjali z gospodično. Nosila je klobuk in čudovito lepe mestne obleke in je napravila celo neki tečaj v Mineapolisu. In preden so se dobro zavedli, je prišel nekdo in jo zasnubil. Bil je novi odvetnik iz mesta — to ni bilo kar tako. Ampak Kal se je praskal po glavi in ni vedel, kaj bi storil.

Da bi izgubil Siri! Njo, ki je ume-la tako lepo kramljati s svojim očetom.

In kar nenadoma pride tudi Andrew in pravi, da se bo zdaj kmalu poročil. Stara dva sta ga gledala. Kaj res? Že eno celo leto je zaročen? Ampak ona je hčerka nekega zdravnika iz Minesote — in je pač ni hotel pripeljati sem-kaj prej, preden niso imeli novih posloplij?

Za priznanje katoliške Cerkve vzhodnega obreda v Romuniji

V romunskem mestu Blaju so ustanovili nov odbor za priznanje katoliške Cerkve vzhodnega obreda v Romuniji. Odbor je poslal romunskemu komunističnemu predsedniku Ceaucesuju spomenico, v kateri ga prosi, naj prekliče ukinitve romunske katoliške skupnosti vzhodnega obreda iz leta 1948. Podpisniki poudarjajo, da nikakor nočejo nasprotovati dejavnosti romunske pravoslavne Cerkve, v katero so nasilno vključili uniate, temveč želijo ostati s pravoslavniimi v pogovoru, kot ga terja sodobni ekumenski duh. Ukinitve uniatske cerkvene organizacije v Romuniji, pravi spomenica, je bila sad pritiska iz Moskve, ki je podobno nastopila zoper ukrajinske uniate v Galiciji in Zakarpatski Ukrajini.

Za ponovno priznanje uniatov v Vzhodni Evropi se je že na zadnji beograjski konferenci, ki je bila nadaljevanje helsinške, zavzel zastopnik apostolskega sedeža.

Novi knjigi

ZLATA KNJIGA ZA VZGOJITELJE
DR. RUDOLF HANŽELIČ:
DRUŽINSKA VZGOJA, II. DEL

Prof. dr. Rudolf Hanželič, ki je letos dne 19. marca umrl v Argentini, spada gotovo med največje slovenske vzgojitelje. Vse svoje življenje je posvetil vzgoji mladine. O vzgojnih vprašanjih je govoril, predaval in pisal že od svojih prvih katehetskih let v Celju dalje pa do zadnjih dni svojega življenja. Tudi Počitniški dom, ki ga je z velikimi osebnimi žrtvami ustanovil v kordobskih hribih v Argentini, je člen v verigi njegovih vzgojnih prizadevanj.

V Argentini je dr. Hanželič napisal troje vzgojnih knjig: Naše življenje, Družinska vzgoja, prvi del, in Družinska vzgoja, drugi del. O prvih dveh knjigah je Duhovno življenje že poročalo. Danes pa si hočemo bežno ogledati zadnjo Hanželičevo knjigo — Družinsko vzgojo, drugi del, ki je izšla nekaj tednov pred njegovo smrtjo, in katero v resnici smemo imenovati zlato knjigo za vzgojitelje. V tej knjigi je strnjeno veliko avtorjevo pedagoško znanje z njegovimi dolgoletnimi izkušnjami na vzgojnem področju, ter je vse to podano v poljudni in vsem ljudem razumljivi obliki.

Dr. Hanželič imenuje vzgojno poslanstvo za „umetnost vseh umetnosti“ zaradi silne zapletenosti, po-

membnosti in čudovite lepote vzgojnega poklica. Če je za vsak poklic potrebna skrbna priprava, potem je še prav posebno skrbna priprava za poklic prvih, od Boga postavljenih vzgojiteljev — očeta in matere. Žal pa se prav za ta nadvse važen poklic ljudje prav malo ali nič ne pripravljajo in vzgojnih vprašanj ne študirajo.

Vodilne misli

V kratkem prvem poglavju obravnava dr. Hanželič načela ali vodilne misli, ki morajo voditi starše in tudi druge vzgojitelje pri njihovem vzgojnem delu. Posebej poudarja, da je dobra vzgoja v družini v vseh otrokovih razvojnih dobah najvažnejša in je ne more nadomestiti nobena druga vzgoja, kajti nihče ne more izkazovati otroku tiste ljubezni, kot mu jo izkazujejo starši. Dalje je silno važno, da pri vzgoji vzajemno sodelujeta oba, oče in mati, katere mora nenehno voditi želja razviti v otroku vse njegove sposobnosti in izoblikovati v njem lepo osebnost. Da je mogoče to doseči, mora v družini vladati ozračje miru, medsebojnega spoštovanja, veselosti in vesele zaposlenosti, zlasti pa **ozračje ljubezni**. Dr. Hanželič pogosto poudarja, da ljubezen vse premore in je najboljšo vzgojno sredstvo. Seveda mora biti ljubezen pametna in urejena.

Posebej opozarja dr. Hanželič na okolje, v katerem otrok živi in ki je polno nevarnosti za mladega človeka. Da bi otrok ne imel stika s tem okoljem, ni mogoče doseči. Zato mora pametna vzgoja pripraviti otroka na nevarnosti okolja. V tej zvezi omenja dr. Hanželič nevarnost tobaka, mamil in drog.

V s e s t r a n s k a v z g o j a

V drugem, obsežnem poglavju (vsebuje 16 strani), govori dr. Hanželič o tem, da mora biti vzgoja vsestranska. Otroka je treba v vseh razvojnih dobah vzgajati na vseh področjih njegovega življenja. Treba mu je nuditi skrbno telesno, umsko, estetsko, нравno, socialno, spolno in versko vzgojo. Če bi katerokoli izmed teh področij zanemarili, bi trpela vsa vzgoja. Izredno važni in za sedanje čase silno potrebni so odstavki o socialni in spolni vzgoji, ki pogostokrat delajo staršem težave. Odstavek o spolni vzgoji, o kateri se danes mnogo govori in piše, bi morali prebrati prav vsi starši, ker današnja družba razplamteva in pači spolni nagon in je zato nujno potrebna pametna spolna vzgoja.

V z g o j a v p o s a m e z n i h d o b a h

Tretje poglavje (vsebuje 84 strani) govori o otrokovi vzgoji v njegovih razvojnih dobah in sicer v predšolski in v šolski dobi (mišljena je osnovna šola). Morda bo prav to poglavje najbolj zanimalo mlade zakonce, ker vsebuje konkretna vzgojna navodila za posamezne otroške

dobe: za dobo detinstva, t. j. v prvem letu otrokovega življenja; za prvo otroško dobo, t. j. v drugem in tretjem letu življenja, ter za drugo otroško dobo, t. j. od četrtega do šestega leta starosti. — Knjiga pa vsebuje še neko posebnost, ki jo je težko najti v drugih vzgojnih knjigah. Govori namreč tudi o otrokovem življenju pred rojstvom in o dolžnostih staršev — zlasti matere — v tej dobi, ki je izredno važna za otrokov razvoj po rojstvu.

V knjigi je torej obdelana vzgoja otrok do nekako dvanajstega leta. Žal, da ni bilo dr. Hanželiču dano napisati še tretjega dela Družinske vzgoje, v katerem je nameraval opisati dobo spolnega dozorevanja ali pubertete, t. j. dobe od dvanajstega do nekako sedemnajstega ali osemnajstega leta starosti. Za to knjigo je dr. Hanželič že dalj časa zbiral gradivo in je o tem predmetu prebral najnovejše slovstvo, toda bolezen je preprečila, da bi knjigo tudi napisal. Gotovo bi bila to zakladnica misli in navodil za vzgojo naših mladostnikov in mladostnic.

Tisti, ki bodo to najnovejšo — in žal zadnjo — Hanželičevo knjigo prebrali, bodo morali priznati, da je ta knjiga resnično zlata knjiga za slovenske starše in tudi druge vzgojitelje. Naj omenimo še to, da so cene vseh treh knjig, ki jih je napisal dr. Hanželič in jih je izdalo Slovensko dušno pastirstvo, izredno nizke, ker je sam avtor želel, da bi cena ne bila ovira, da bi si starši ne mogli nabaviti teh knjig.

Rudolf Smersu

Baragovo misijonišče je izdalo obširen katoliški roman, ki ga je napisal v domovini živeči duhovnik pod psevdonimom Aleksej Goriški. Kdor bi sklepal, da so v knjigi same meditacije in evangeljski nauki, je v zmoti. To je res polnokrvni roman z vsemi odlikami in vrlinami pravega sodobnega romana z nape-to vsebino. Tako roman z vso svojo širokopotezno ustvarjalnostjo in v globino segajočo zrelostjo mestoma spominja na Dostojevskega, kar je za avtorja pač častno priznanje. Roman se razgrinja pred nami kot na odprtem odru pretresljiva obče človeška drama z zamotanimi kirurškimi posegi. Razumljivo je, da takšna knjiga doma ne bi mogla iziti, ker je v popolnem nasprotju z miselnostjo sedanjih vlastodržcev.

Avtor je težišče romana postavil v dobo po prvi svetovni vojni, ko so se trume ruskih beguncev po boljševiski revoluciji razteple po vsem svetu. Mnogo ruskih beguncev se je zateklo tudi v Slovenijo, kjer so upali najti varno zavetje. Njihovo prvo zatočišče so bile plesnive barake, iz katerih ni bilo videti izhoda. Tisti, ki smo doživljali čas po prvi svetovni vojni, si lahko očitam, da smo pokazali premalo razumevanja in ljubezni do bednih ruskih beguncev. Po drugi svetovni vojni smo sami postali popotniki in barakarji, toda naša usoda ni bila tako kruta; našli smo za svcje skrbi in tegobe velikodušno razumevanje v deželah, kamor smo se zatekli.

Glavni junak romana je Sergej Berec, sin ruskih emigrantov, študent tehnike. Oče mu je bil umrl, zato ga je vzdrževal očim, ki je bil sila zamotan, vase zagrizen tip. Prijatelj je Sergeja zvalil v blazirano meščansko družino, kjer so imeli lepo, prikupno hčerko Sonjo. Sopja se je zaljubila v Sergejev žametni bariton, s katerim se je izkazal pri domači zabavi. Med obema se je vnela ljubezen, ki pa je bila brez pravega notranjega ognja. V trenutku prilожnosti in telesne omame, je prišlo do telesnega stika. Poslej se je za Sergeja začelo življenje, ki je bilo podobno peklu. Lahkomiselna Sonja je hotela plod odpraviti s kirurškim posegom; Sergej pa se je z vsem svojim bitjem boril za usodo svojega otroka, kajti bil je prepričan, da so posledice greha ostale kot živ pomnik. Kot uročen je Sergej taval okrog in mračne misli so ga prepričevale, da zanj ni druge rešitve kot samomor. Duševno neuravnovešen in zbezan se je tolažil: Bog mi bo odpustil, ker sem blazen. Že je imel zanko ovito okoli vratu, ko je zdajci pozvonil hišni zvonec. Tanjica, njegova breztelesna ljubezen, mu je prinesla rešitev...

Lepi so nekateri vložki v knjigi, ki pa so vendarle nepretrgan člen v verigi dogajanja. Tako beremo na strani 223: ...Sergej se je zagledal v ogromen sprevod brez kraja. Kar naprej so hodili: mladi in stari, moški in ženske, izmučeni bolniki, zavrženi gobavci, osiroteli otroci, zapostavljeni indijski parijski in prezirane mlade indijske vdove, zatirana

črna raja zamorcev ter nešteti rumeni obrazi največjega naroda sveta... Vsem ista hipna žalost v očeh in na ustnicah isto otožno, zaskrbljeno vprašanje: Čemu blodimo in kam gremo?

Ta pretresljivi odlomek močno spominja na Cankarjevo črtic „Za križem“.

Zanimiv je tudi nastop „genija z Marsa“ s svojo božjastno umetnostjo, ki je razburil in spravil v smeh vso Ljubljano. Nastop „genija z Marsa“ spominja na prve ponesrečene uprizoritve dramatika Ivana Mraka (npr. „Obločnica, ki se rojeva“), ki so žele samo posmeh in kraval. Toda Ivan Mrak je pozneje s svojimi dramami dokazal, da zna nekaj več kot suhe hruške peč'...

Ko se je izkazalo, da je bil njegov greh brez posledic, je Sergej vrgel breme strahotnih očitkov s sebe in se spet ves posvetil svojemu prijatelju Stanku, ateistu, sinu slovenske meščanske družine. Stanko je pod Sergijevim vplivom zapustil

svoje tovariše v komunistični celici in umrl previden z vsemi tolažili svete vere v ljubljanski bolnišnici. Bil je jetičen.

Marsikaj bi lahko še navedli iz bogate zakladnice knjige, toda potem bi nam marsikdo, ki knjigo namerava kupiti, upravičeno lahko očital: Kaj bi kupoval knjigo, ko že poznam njeno vsebino!

Pomanjkljivost romana je v tem, da na koncu nikjer ne omenja, kaj je bilo z velikansko dediščino, namenjeno Sonji, nezakonski grofovi hčeri. Ali je bilo slepilo ali nizkотно izkoriščanje Sergejevega očima? Drugo, kar menda moti, je: kako bi mogel Sergej po tolikšnih burnih doživetjih in s poskušenim samomorom tako zlahka vstopiti v semenišče. Toda to sta samo dve pomanjkljivosti v bogati vsebini romana.

Knjiga, ki je dragocen doprinos k emigracijski literaturi, stane 15.000 pesov ali 15 dolarjev. Dobi se tudi pri Slovenski kulturni akciji.

Mirko Kunčič

Dudko sme spet opravljati božjo službo

Znani ruski pravoslavni duhovnik Dimitrij Dudko, ki je bil pred časom prestavljen iz Moskve v Grebnevo in so mu končno prepovedali voditi božjo službo, je dobil dovoljenje, da nadaljuje svoje delo. Že v Moskvi in tudi v Grebnevu so njegovi govori pritegovali zelo veliko mladih ljudi. Njegove pridige je pred kratkim iz-

dala v nemščini avstrijska založba Styria. Na pritisk oblasti mu je „župnijska skupnost“ odrekla dovoljenje za izvrševanje službe. Dudko se je pritožil pri svojem metropolitu Juvenaliju. Septembra lani so zasliševalci zahtevali od njega, naj neha z evangelizacijo mladine. Toda Dudko je vztrajal in dokazoval, da s tem ne opravlja nič drugega kot svojo dušnopastirsko službo, to pa je duhovniška dolžnost.

SVETOVNE NOVICE

Ukrajinski nadškof Josip Slipyj

Ukrajinski višji nadškof 87-letni kardinal Josif Slipyj je pred kratkim v Rimu izjavil, da z Rimom združena ukrajinska Cerkev vzhodnega obreda veliko pričakuje od sedanjega papeža. „Janez Pavel II.“ je dejal kardinal, „je Slovan in kot tak zelo blizu ukrajinski duši. Zgodovina ga povezuje s sosednimi narodi, med katerimi so slovanski narodi sorodni poljskemu ljudstvu. Slovanski papež bo lažje razumel trpljenje Cerkve, ki v Sovjetski zvezi uradno niti ne sme obstajati. Papež Wojtyła je sam izkusil križe in težave v deželi, ki uradno širi marksistične nauke, čeprav hkrati govori o svobodi religije. Ukrajinci vedo, da jim bo papež pomagal, kolikor bo mogel, in da bo veter v rimski kuriji pihal v drugačno smer.“

Slipyj je nato izrazil „visoko priznanje“ edinosti Cerkve na Poljskem. Medsebojna povezanost poljskih škofov je bila nagrajena „po Sv. Duhu s tem, da so izvolili za papeža prav krakovskega nadškofa.“ Kardinal je dejal, da so Ukrajince doslej v Rimu le tolažili z besedami. Očital je katoličanom na Zahodu, da bi Ukrajincem med njimi najraje odsekali korenine, ki so na Vzhodu, in da bi jih najraje podredili kar škofom latinskega obreda. Ponovno je nato Slipyj zahteval priznanje samo-

stojnega ukrajinskega patriarhata. Tega priznanja se v Rimu branijo, češ da bi škodilo dialogu z rusko pravoslavno Cerkvijo. Vendar bo treba po besedah Slipyja ta dialog revidirati, ker temelji na napačnih načelih. Ukrajincem v tujini očitajo, da so nacionalisti, ko hočejo ostati zvesti svojemu narodu. Vendar podobno delajo tudi Poljaki v tujini in jim je še težje zaradi istega obreda. Papež Wojtyła bo lažje razumel to prizadevanje, saj ve, kako sta vera in narodnost pri slovanskih narodih tesno povezana. „Njegova smelost in moška odločnost nam vlivata upanje, da bo tudi v ukrajinskih vprašanih nastopil v pravem krščanskem duhu,“ je dejal kardinal.

Od zadnje vojne živi v Sovjetski zvezi štiri milijone katoličanov vzhodnega obreda (uniatov) v Galiciji, leta 1946 uradno priključenih pravoslavni Cerkvi. Podobno je s pol milijona Zakarpatskih Ukrajincev (Rutenov), ki so bili prej v ČSSR. Ukrajinski škof Platon Komylak je nedavno dejal na bavarskem radiu, da obstoji v Ukrajini danes podtalna Cerkev, ki se bojuje skupno z drugimi somišljeniki za priznanje človekovih pravic.

Kristjani v Abesiniji

„Nobenega dokaza ni za sistematično vsedrjavno preganjanje krščan-

skih Cerkev v Etiopiji zaradi vero-
vanja ali verskega udejstvovanja“,
ugotavlja posebna komisija Ekumen-
skega sveta Cerkev, ki je konec ja-
nuarja in v začetku februarja tri
tedne potovala po Abesiniji. Poro-
čilo pa vendar pravi, da se obeta
krščanskim Cerkvam slaba prihod-
nost.

Komisijo različnih veroizpovedi in
narodnosti so poslali v Etiopijo za-
radi pomoči, ki jo želi Ekumenski
svet Cerkev pošiljati v Etiopijo. V
tej komisiji je zastopal rusko pra-
voslavno Cerkev profesor Vitalij Bo-
rovoj. Za najpomembnejšo veroizpo-
ved v Etiopiji imajo koptsko Cer-
kev, ki je ena najstarejših krščan-
skih Cerkev (nad 17 milijonov ver-
nikov, 200.000 duhovnikov, 900 sa-
mostanskih skupnosti in 16.000 cer-
kva). Nacionalizacija leta 1974 ji
je vzela skoraj vse premoženje, ven-
dar je Cerkev sprejela večino držav-
nih reform. Zaradi tega pretresa je
seveda v njej veliko negotovosti. La-
ni so škofje sestavili povsem nov
sveti sinod, ki vodi to Cerkev. Letos
januarja so posvetili trinajst novih
škofov. V šestnajstih škofijah so u-
vedli župnijske svete. Vlada dovolju-
je koptski Cerkvi kakor drugim do-
ločeno sodelovanje pri vzgoji mladih,
za kar pa Cerkev nima vedno lju-
di, ki bi bili primerni za delo v se-
danjih okoliščinah.

Člani komisije pa so tudi ugotovi-
li vrsto ukrepov oblasti zoper po-
samezne župnijske in samostanske
skupnosti, zoper duhovščino in posa-
mezne vernike (zapore, prepovedi in
celo mučenja).

„Amnesty International“, ustano-
va, ki se zavzema za politične za-
pornike, je konec februarja sporo-
čila v Londonu, da so v navalu „kul-
turne revolucije“ v Etiopiji zaradi
zvestobe veri obsodili na smrt 40
kristjanov. O podobnem „preganja-
nju kristjanov“ govori tudi najno-
vejša izjava tiskovnega urada Sve-
tovne luteranske zveze in pri tem po-
sebej omenja razne ukrepe v po-
krajinah Shaó in Bale. Stockholmski
dnevnik „Expressen“ poroča, da
so v pokrajini Gama Gofa zaprli
vse cerkve, tudi koptske. Tamkaj-
šnji guverner, ki je član revolucio-
narnega sveta, je izjavil, da revolu-
cija ne bo končana, dokler krščan-
stvo ne bo iztrebljeno. V provinci
Kafa so spremenili bogoslužne pro-
store v pisarne in kulturne domove.
„Frankfurter Allgemeine Zeitung“
prav tako poroča o preganjanjih in
meni, da se v tem odlikuje guverner
Ali Mossa. Primas luteranske evan-
geličanske Cerkve je etiopsko vlado
opozoril na zgražanje švedske javno-
sti zaradi takih dejanj in prosil za
potrebne ukrepe.

Teolog Rahner o nedelji

Nemški teolog Karl Rahner je
marca slavil 75. leto življenja.
List Entschluss je v letošnji prvi
številki objavil njegov članek o ne-
delji, ki je skromen primer razmiš-
ljanja in iskanja krščanskega teolo-
ga. Teologi niso voditelji Cerkve,
pač pa s svojim delom pomagajo
vodstvu Cerkve. Rahnerjev članek
v Entschlussu ima naslov „Nedelj-

ska zapoved v industrializirani družbi“.

Rahner ugotavlja, da udeležba pri božji službi ni božja, temveč cerkvena zapoved. Kristjan se mora zavdati, da mora nujno zavzemati neko stališče do evharistične daritve v Cerkvi. Ta daritev mu mora biti draga in drugim ljudem mora pokazati, da jo ceni kot „spomin smrti Jezusa Kristusa in njegovega vstajenja“. Jezus sam je naročil: „To delajte v moj spomin!“ Cerkev bi lahko določila, da niso vsi obvezni obiskati nedeljske božje službe. Vprašanje pa je, ali bi s tem vernikom koristila in ali bi bilo to dušnopastirsko modro.

Teolog Rahner meni, da je treba slavljenje pojmovati kot dolžnost in nalogo skupnosti, ne pa posameznikov. Predlaga, naj bi namesto številnih maš organizirali veličastno, skupno in lepo obhajanje nedeljske božje službe le v soboto ali nedeljo zvečer. Kdor bi se zaradi resnih razlogov tiste božje službe ne mogel udeležiti, pač ne bi bil dolžan iskati druge božje službe.

Večje zanimanje za vero

V Sovjetski zvezi raste zanimanje za vero in verska vprašanja, kar se pozna tudi v nepravoslavnih skupnostih. To so povedali zastopniki baptistov iz Sovjetske zveze, ki so prišli v Zahodno Nemčijo na obisk. Povabila jih je nemška evangeličanska Cerkev. Pastorji iz Sovjetske zveze so povedali, da ne smejo učiti verouka, toda to nalogo opravljajo za-

vedne krščanske družine same. Mladini sicer uradno oznanjajo ateizem in vero omalovažujejo, vendar zanimanje za verska vprašanja tudi med mladimi raste, kar se vidi zlasti iz širjenja svetopisemskih knjig. Vsaka biblija v hiši ali stanovanju pomeni širjenje božje besede.

Pastorji so povedali, da v okolici Taškenta močno raste katoliška skupnost, ki so ji oblasti dovolile postaviti cerkev. Med 120.000 Nemci v Kirgiziji, Kazakstanu in Tadžikiji deluje šest katoliških duhovnikov. Ti opravljajo bogoslužje na devetih krajih. V Krasnoarmejsku so pred dve letoma preuredili neko kmetijsko poslopje v cerkev. Tudi v Dušanbi so postavili kapelo. V Kustonaju se zbirajo verniki z dovoljenjem oblasti v nekem stanovanju.

Georgija Winsa, glavnega tajnika baptistov Sovjetske zveze, so iz Lefortova pri Moskvi sedaj premestili v taborišče Jakutsk v Sibiriji. Zanimivo pa je, da so njegovega sina Pjotra, ki je bil skupno z drugimi člani ukrajinske „helsinške“ skupine obsojen na leto dni konfinacije v taborišču, sredi februarja izpustili in je sedaj prost v Kijevu.

Solženicinovo opozorilo

Nobelov nagrajenec Aleksander Solženicin je na londonskem radiu BBC nedavno podal daljšo izjavo o razmerah v Sovjetski zvezi in po svetu:

S hitrimi koraki se približuje tretja svetovna vojna. Kljub temu zgubljajo odgovorni voditelji na Zahodu čas s klepetavim razpravljanjem in

s ping-pong igračkanjem s komunističnim režimom v Sovjetski zvezi. Zahodni politiki prepuščajo leto za leto nove dežele komunizmu in se niti ne zavedajo, kaj pomeni to za celotni svet.

Umik in beg svobodnega sveta pred komunizmom je že tako velik in je prišel tako daleč, da moja domovina Rusija lahko zaman pričakuje pomoči od Zahodne Evrope in Severne Amerike. Rusija bo lahko služila Zahodu samo še za kakšno drobižno zamenjavo, kakor so se pred meseci „pomenili“ Kitajci in Amerikanci za Formozo.

Sedaj sovjetski komunizem nima drugega izhoda kakor edinole — napad. Blazneži v Kremlju bodo vrgli mojo domovino Rusijo in ves svet v novo vojno. Te ljudi čaka neizbežna usoda zgodovinskih diktatorjev, ki po vrsti delajo nepopravljive napake. Uničili bodo vse, vrgli naš narod na kupe razvalin in slednjič sami propadli.

Edino upanje na propad sovjetskega režima je ena milijarda Kitajcev, toda kaj, ko potem nastopi druga oblika komunizma in diktature! Amerikanci pripravljajo in podpihujejo Kitajce za vlogo novih napadalcev, kakor so to počenjali pred drugo svetovno vojno in med njo z našimi narodi.

Ne morem si misliti, da bi mogel naš ruski narod s svojo nadtisočletno zgodovino odpihniti komunistični režim, ki nas tlači komaj 60 let. Naše oporečniško gibanje, ki se sicer dobro razvija, nikakor samo vsega ne zmore. Bilo bi tisočkrat bolje, da

bi prišel upor komunizmu od znotraj, kakor svetovna vojna, ki jo bo komunizem sam povzročil.

Nekaj optimizma in veselega upanja nam vsem daje evropska in ameriška mladina, ki je veliko boljša kakor njeni vzgojitelji. Drugo, še večje upanje pa je novi papež v Rimu, ki je prišel iz vzhodnega sveta. Sveti oče Janez Pavel II. je novo znamenje časa, pravi božji dar iz nebes.

„Otroci za otroke“

V „letu otroka“ skušajo misijonski prijatelji posebno razviti misijonsko Družbo Jezusovega detinstva, ki jo je pred 135 leti začel francoski škof Janson Forbin. Družba deluje med otroki, ki še nimajo 12 let. Njene nabirke (zlasti na dan svetih treh kraljev) gredo za pomoč širjenja evangelija med mladimi po misijonskih deželah. Pod geslom „otroci za otroke“ deluje zdaj v 90 deželah. Lansko leto je nabrala za misijone skoraj 5 milijonov dolarjev.

Stoletnica Cerkve v Ugandi

Kljub vojni med Ugando in Tanzanijo so potekle slovesnosti ob stoletnici katoliške Cerkve v Ugandi brez posebnih težav. Škofje so se omejili za spored, ki je bil za tedanje razmere primeren. Na slavlju v Namugongu, kjer je svetišče ugandskih mučencev, se je zbralo nad 150 tisoč kristjanov. Udeležilo se ga je tudi okoli 40 zastopnikov iz drugih dežel. Poleg papeškega delegata kardinala Knoxa sta bila tudi južnoa-

friški kardinal Mc Cann iz Capstadta in nadškof Fitzgerald iz Johannesburga.

1500-letnica benediktincev

18. marca je papež v okviru pri-srčne domače slovesnosti prižgal plamenico, ki so jo potem ponesli v vse benediktinske samostane v Italiji. Svojo pot je začela na Monte Cassinu, končala pa v Norcii. Slovesnosti se je udeležilo več benediktinskih opatov ter škofov iz Spoleta in Norcie. Papež je zaželel, naj bi bila ta plamenica v nemiru in nasilju našega časa poziv k slogi in miru. S to proslavo so se začele slovesnosti 1500 letnice benediktinskega reda, ki se je začel na Monte Cassinu, slavnem samostanu južno od Rima.

Willebrands obiskal Tbilisi

Voditelj vatikanskega tajništva za edinost kristjanov kardinal Jan Willenbrands je bil marca na 4. dnevnem obisku v gruzinskem mestu Tbilisi. V spremstvu nekaterih vatikanskih predstavnikov je obiskal lani izvoljenega poglavarja gruzinske pravoslavne Cerkve „Katolikosa“ Elija Siolasvilija.

To je bil že tretji obisk kakega vatikanskega zastopstva v Gruzinski republiki, vendar ga je prvič tokrat vodil sam predsednik tajništva za edinost kristjanov. Pravoslavna Cerkve iz tega dela Sovjetske zveze je poslala v Rim posebno zastopstvo na pogreb papeža Janeza Pavla I. in na umestitveno slovesnost sedanjega papeža.

Judovske organizacije pri papežu

12. marca je papež sprejel glavne voditelje judovskih organizacij, ki so prišli iz ZDA, Latinske Amerike, Evrope in Izraela. Vodil jih je Philip Klutznick, predsednik svetovnega judovskega zbora. Obisk pri papežu je znamenje napredka v krščansko-judovskih odnosih po zadnjem koncilu, srečanje s papežem Poljakom pa je minilo v posebnem ozračju, saj je bilo na Poljskem svoj čas veliko Judov in so pod Hitlerjem hudo trpeli. Papež je v govoru poudaril, kako blizu smo si kristjani in judje. Drug drugemu moramo pomagati, da se bomo poznali in razumeli. O Jeruzalemu pa je rekel, da bi moral biti mesto, kjer bi se 3 velike veroizpovedi spoštovale med seboj, saj vse 3 priznavajo, da je nad nami en sam Bog.

Pij XII. rešil tisoče Judov

Ob nadaljevanki „Holokaust“ na avstrijski televiziji je za osvetlitev ravnanja z Judi med zadnjo vojno vestnik katoliške tiskovne agencije Kathpress opozoril na knjigo Davida Herstinga „Rešitev“, ki jo je izdala leta 1967 stuttgarska založba See-wald. V tej knjigi Hersting popisuje tudi posredovanje papeža Pija XII. za rešitev Judov. Kathpress navaja posredovanje papeža pri oblasteh nemškega rajha.

Nova težnja v grški Cerkvi

Grška pravoslavna Cerkve, ki je imela doslej obveznost neoženjenosti

samo za škofe, namerava odslej pri vzgoji mladih duhovnikov veliko bolj poudarjati pomen neoženjenosti tudi za te. Sicer nameravajo posvečevati še vedno tudi poročene duhovniške kandidate, ugotavljajo pa, da morejo neporočeni narediti veliko več za župnijsko skupnost kot poročeni. Obenem so začeli bolj vabiti v duhovništvo pravoslavne menihe in primerne vdovce.

Skrb za izseljence

Od 12. do 17. marca je bil v Rimu svetovni kongres za dušno pastirstvo med izseljenci. Organizirala ga je papeška komisija za izseljenstvo in turizem. Glavna tema je bila posvečena odgovornosti škofov in duhovnikov ob pojavu izseljenstva v sodobni družbi. Sodelovali so škofje, ki predsedujejo škofovskim komisijam za izseljence, narodni voditelji dušnega pastirstva med izseljenci in številni strokovnjaki, med katerimi je bilo tudi veliko laikov. Kongresa sta se udeležila tudi ljubljanski pomožni škof Lenič in dr. Janez Zdešar.

Nemški škofje o nacizmu

Zaradi velikega vtisa, ki ga je vzbudila med Nemci televizijska nadaljevanka Holocausto o nacističnih hudodelstvih, so zahodnonemški škofje objavili obširno izjavo o zadržanju in delu katoliške Cerkve v času nacizma. Cerkve je pred prihodom nacizma na oblast opozarjala, da se načela te nemške stranke ne strinjajo s krščanskimi načeli.

V katoliškem delu Nemčije pri volitvah nacistična stranka ni nikjer dobila večine. Ko je nacizem prevzel oblast, je bilo za katoliško Cerkev zelo neprijetno. Obsojeno gibanje je postalo zakonita oblast. Konkordat, ki ga je sklenil apostolski sedež 1933 s Hitlerjevo Nemčijo, ni imel namena opravičiti nacističnega režima ali ga odobriti, pač pa zagotoviti katoličanom najosnovnejše pravice za nadaljnje delovanje v državi, ki je dajala pravico dejavnosti le eni stranki. Katoličani so vsekakor morali že iz svojih načel spoštovati v državi red, delati za dobro domovine in služiti kot državljani vojsko. Tega spoštovanja zakonite oblasti ne moremo imenovati priznanje in hoteno podporo nacističnega rasnega razlikovanja in krivičnega delovanja.

Škofje nato naštevajo, koliko so nemški škofje in duhovniki podpirali preganjane in zapostavljane. Do 1939 je nemška Družba sv. Rafaela pomagala rešiti nad 10.000 nearijskih državljanov — poleg pomoči Judom. Glede nemških judov, ki so preživeli zadnjo svetovno vojno (950.000) pa menijo, da jih dolguje od 70 do 90 odstotkov svoje življenje raznim katoliškim pobudam.

Ludwigsburški zgodovinar Paul Kopf navaja dokaze, da je zoper uničevanje „življenj brez vrednosti“ prvi nastopil rottenburški škof Sproll. Tudi kardinal Bertran je v imenu nemških škofov poslal protest državni pisarni (l. 1940) in zahteval, da „nehajo ubijati“.

Vendar nemški škofje priznavajo, da z današnjega stališča gledano ni

Jasno, zakaj ni bilo takih protestov že prej. V pastirskem pismu avgusta 1945 pa nemški škofje jasno in skupno priznavajo, da so Nemci izvršili v svoji državi pred vojno strahotne zločine, med vojno pa zlasti v deželah, ki so jih zasedle nemške čete. Globoko obžalujejo, da so se dali številni člani nemškega naroda, celo v vrstah škofov, preslepiti lažnim naukom nacizma in so ostali nemi ob zločinih zoper svobodo in človeško dostojanstvo.

Sedanje razmišljanje in razpravljanje, pravijo škofje, pa naj ne bo zgolj le brskanje po preteklosti, temveč naj služi kot izhodišče za bolj vneto in zavzeto varovanje pravic slehernega človeka, kjerkoli jih že kršijo ali zanikajo.

Skrb za oddaljene

Dunajski verski tednik Kirchenzeitung priporoča duhovnikom in njihovim pomočnikom, naj ne pozabijo pri svojem delu tudi „od Cerkve oddaljenih kristjanov“. Ti kristjani niso enotni in jih je več vrst. Vendar večina pričakuje, da bo Cerkev tudi zanje kaj naredila. Cerkvena skupnost jih ne sme zapustiti, čeprav so zveze z njimi rahle. Vedno je treba imeti tudi zanje odprte roke. Utrjevati je treba sleherni vez, ki jih še veže na Cerkev.

Varšava

Kardinal Višinski je ustanovil odbor za gradnjo novega duhovskega semenišča v Varšavi s pomožnim škofom Modzelewskim na čelu. Po

10 letih prizadevanj je varšavska nadškofija le dobila dovoljenje za postavitev nove stavbe na prostoru, kjer je bil pred vojno zavod redovnikov maristov.

Za duhovno pomoč žrtvam prometa

Novembra 78 so v Rimu ustanovili posebno gibanje za rešitev duš tistih, ki so umrli kot žrtev prometa. Računajo, da vsako leto umre v prometnih nesrečah od 4 do 5 milijonov ljudi, še več pa jih je trajno poškodovanih. Smrt na cesti ali v zraku pa je za marsikoga ovira za zveličanje. Ljudje umirajo nepripravljeni. Gibanje želi s tiskom, molitvijo in tudi preprosto s svojo prisotnostjo prebuditi v vseh, ki uporabljajo prometna sredstva, zavest o veliki vrednosti človekovega življenja, zlasti pa njegove duše. Vsako prvo sredo v mesecu se bodo člani gibanja sestajali in molili za duše tistih, katerih življenja so nenadoma ugasnila v vsesplošni naglici našega časa.

Nova listina o razmerju med škofi in redovniki

8. junija so v vatikanski tiskovni dvorani predstavili časnikarjem novo listino, ki sta jo skupaj izdali kongregaciji za škofove in redovnike. Nanaša se na razmerja med redovniki in škofi. Besedilo je nastajalo več let in so pri sestavljanju sodelovali člani obeh kongregacij, škofovske konference, konference vrhovnih redovnih poglavarjev in vrsta strokovnjakov. Cilj nove listine je pra-

vilno vključevanje redovnikov v pastoralno delo.

1. del listine je načelen, saj skuša uskladiti redovniško življenje z duhom in predpisi II. vatikanskega koncila, 2. del pa je bolj praktičen in prinaša tudi nekatera določila in smernice.

Cilj — uničiti vero

Kljub navidezno boljšim stikom med ogrsko državo in Vatikanom odgovorni zastopniki ogrske vlade izjavljajo javno, da je cilj države uničiti vero. Tako je npr. zapisal državni tajnik za cerkvene zadeve Imre Miklos v ogrskem časopisu „Magyar Hirlap“ in pristavil, da ni ogrska vlada podpisala z Vatikanom nobenih obveznosti.

Skupna cerkev

V Dire Dama (Etiopija), ki šteje 100.000 prebivalcev, so se zastopniki katoliške in grške pravoslavne cerkve ter zastopniki menonitov (evangelikičanska ločina) sporazumeli, da bodo skupaj zgradili ekumensko cerkev na čast sv. Gabrijelu. Pobudo za to je dal jezuit p. Payeur, profesor na kolegiju Naše Gospe v Dire Dawa. Z delom te cerkve so že pričeli.

Komunizem je moralni sovražnik islama

Na osmi konferenci islamskih teologov v Kairu je bilo ponovno poudarjeno, da komunizem ni združljiv z islamom in da je treba smatrati komunizem za moralnega sovražnika islama. Na konferenci je bil spre-

jet poziv islamskim državnim poglavarjem, da naj odločno odklanjajo komunistični vpliv in delovanje komunistov v svojih državah.

Katoličani v Sovjetski zvezi

Ruska revija „Kultura“, ki izhaja v Parizu, je pred kratkim objavila seznam priznanih katoliških občestev rimskega obreda v Sovjetski zvezi. V njem ni ukrajinskih katoličanov vzhodnega obreda v Galiciji in Zakarpatski Ukrajini, ker so ti bizantinskega obreda in ker so jih po zadnji vojni uradno priključili pravoslavni Cerкви. Revija ugotavlja po daljših raziskavah, da so „rimsko-katoliki registrirani v enajstih (od 15) sovjetskih republikah. Če izvzamemo strnjeno naseljene katoličane v baltskih deželah (zlasti v Litvi) in vzdolž poljsko-sovjetske meje, govorijo podatki o razkropljenih posameznikih in skupinah od Leningrada do Kavkaza in onstran Urala. Menijo, da deluje danes na tem prostornem področju okoli 60 katoliških duhovnikov rimskega obreda.

Pred oktobrsko revolucijo je bilo v Rusiji pravoslavje državna vera. Če si postal katoličan, si izgubil rusko državljanstvo. Dober Rus ni mogel biti katoličan. Evangelij so prinesli v Rusijo zlasti grški duhovniki in to zlasti v času, ko se je poglobilo nasprotje med Rimom in Carigradom. Po razkolu je ostalo rusko ljudstvo povezano z Bizancem. Glavni ruski nasprotniki na Zahodu so bili Poljaki, Nemci in Litvanci. Ker so bili ti katoličani, je bilo nerazumevanje katoliške vere še večje.

Leta 1905 je v Rusiji izšel odlok o „strpnosti“. Ta je tudi katoličanom prinesel svobodo delovanja. Simpatije do katolištva, ki so se pojavile v 2. polovici 19. stoletja med rusko aristokracijo, so se okrepile. Tik pred prvo svetovno vojno je bilo v mejah carske Rusije dober poldrug milijon katoličanov. V Belorusiji, ob srednji Volgi, v Georgiji in Armeniji je bilo 7 katoliških škofij, 21 škofov in apostolskih administratorjev, 980 cerkva, 912 duhovnikov, 200 samostanskih hiš, 300 šol, 4 semenišča in 10 verskih listov.

Pogosto so v Rusiji katoličane poimenovali s Poljaki. Poleg Nemcev so bili pač Poljaki tisti, ki so predvsem vzpostavljali katoliške skupnosti rimskega obreda sredi ruskega prostora. To velja tudi za čas po drugi svetovni vojni, ko so bila prisilno vključena v Sovjetsko zvezo nova ozemlja ob zahodni ruski meji.

Začelo se je že za carja Nikolaja I. Po neuspelem uporu Poljakov so preselili v notranjost Rusije okoli 50.000 poljskih plemičev in izobražencev (1830-31). Po vstaji Dombrowskega leta 1863 so odvedli proti vzhodu 40.000 Poljakov. Po Stalinovem paktu s Hitlerjem je moralo v letih 1939-41 zapustiti svojo domovino na obmejnem področju 2 milijona Poljakov in se izseliti v notranjost Sovjetske zveze, na njihovo ozemlje pa so prišli deloma Rusi. Od teh Poljakov je moglo leta 1941 oditi iz SZ na Zahod le okoli 80.000. Menijo, da je danes v SZ gotovo še poldrug milijon Poljakov, večina ma katoličanov.

Z Litvanci in Poljaki so v Sovjetski zvezi katoličani zlasti Nemci. Ruska vladarica Katarina Velika je leta 1764 naselila ob Volgi 800 nemških družin nekaj tudi v južni ukrajini in ob Kavkazu. Vse do revolucije so ostali narodno in versko zavedni. Po revoluciji so dobili celo samostojno republiko. Leta 1930 so jih obsodili „kulaštva“ in nasilno preselili proti Uralu in v Osrednjo Azijo. Da bi ne pomagali Hitlerju, so jih med zadnjo vojno spet selili. Kljub vsemu jih je danes v SZ še 2 milijona, med katerimi pa je seveda tudi nekaj evangeličanov.

Med temi skupinami je vernost izredno močna, trdoživa in junaška. Povezana je z narodno zavestjo, ki je sicer močno izpostavljena nameri rusifikaciji. Po eni strani je med njimi odpor do dialoga s pravoslavljem, po drugi strani pa obstaja solidarnost z vsemi preganjanimi zaradi vere in odpor zaradi ateizacije mladine. Razkropljenost jim povzroča velike težave, po skrivnostnih božjih načrtih pa prav ta blagodejno učinkuje za širjenje Kristusovega evangelija.

Novo cerkev v Mostah v Ljubljani

Stara župnijska cerkev v Mostah v Ljubljani je dotrajala. Po dolgem prizadevanju je dobil župnik vsa dovoljenja za zidavo nove cerkve na sedanjem prostoru. Načrte je naredil arh. Bregant. Letos spomladi so nameravali začeti z delom. Nadškof je povabil, naj bi pri zidanju sodelovala s sredstvi vsa nadškofija.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Posvetitev 4 novih duhovnikov

25. marca je na Rakovniku v Ljubljani nadškof Pogačnik posvetil naslednje salezijanske diakone v duhovnike: Jožeta Andolška, Jožeta Horvata in Franca Podbevška. Iste-ga dne pa je v šentrupertu na Dolenskem škof Lenič posvetil Lojzeta Zupana.

Zbornik ob 750-letnici mariborske škofije 1228—1978 (235 str.)

Mariborska škofija je svojo 750-letnico počastila z jubilejnim zbornikom, ki ga je uredil tamkajšnji arhivar Anton Ožinger. Sestavili so ga naslednji: škof-kapitularni vikar Vekoslav Grmič: Teološki pogledi na škofijo; Drago Oberžan: škofijski sveti mariborske škofije; Jože Smej: Priključitev delov somboteljske, krške in sekovske škofije mariborski škofiji l. 1964; Stanko Ojnik: Mariborske škofijske sinode; Jože Rajhman: Mariborsko bogoslovje in njegov pomen za rast mariborske škofije; Miloš Rybar: Nacistični ukrepi zoper duhovščino lavantinske škofije 1941-1945; Ivan Zelko: Zgodovinski pregled cerkvene uprave v Prekmur-

ju; Jože Mlinarič: Župnija sv. Janeza Krstnika v Mariboru pod jurisdikcijo salzburške nadškofije, 12. stoletja — 1786; Jože Curk: Mariborska stolnica; Franc Zdolšek: Potres na Kozjanskem 1974 in popravo cerkva in župnišč po potresu; Marijan Smolik: Franc Perko, prvi špitalski župnik v Žičkem samostanu; Anton Ožinger: Nove župnije in župnijske cerkve po 2. svetovni vojni.

Teološki tečaj 1979

Teološki tečaj je bil letos v tednu po veliki noči in sicer najprej v Ljubljani, potem pa v Mariboru. Predavatelji so razpravljali o človeški naravi pod različnimi vidiki. Naslovi predavanj so naslednji: dr. Tone Stres: Človeška narava — neznanca sodobne človeške misli; dr. France Rozman: Človekova narava in nadnaravna razsežnost v Pavlovi antropologiji; dr. Franc Plemenitaš: Dovršitev naravnega človeka v Bogu; dr. Lojze Šuštar: Novejši moralnoteološki pogledi na naravni moralni zakon; dr. Stanko Ojnik: Naravno pravo kot osnova družbenega življenja.

SKAS

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo je za letošnje leto organiziralo tečaj dr. Milana Komarja pod naslovom „Filozofske osnove slovenske problematike“. Predavanja so vsako zadnjo soboto v mesecu od aprila do novembra v Slovenski hiši.

MED NAMI V ARGENTINI

Duhovne obnove za veliko noč

Duhovne obnove za veliko noč so vodili: v slovenski cerkvi msgr. Orehar, v Berazateguiju Janez Cukjati, v Carapachayu Albin Avguštin in msgr. Orehar, na Pristavi dr. Franc Gnidovec, v Ramos Mejiji msgr. Orehar, v San Justu dr. Alojzij Starc, v San Martinu dr. Filip Žakelj in msgr. Orehar in v Slovenski vasi Jože Bokalič CM.

Ukrajinska katoliška univerza

Humanistično-filozofska fakulteta ukrajinske katoliške univerze sv. Klimenta, s slovenskim jezikom za slovenske narodne vede, je začela letošnje akademsko leto 22. aprila, predavanja na slovenskem oddelku pa so se začela 12. maja. Na slovenskem oddelku predavajo profesorji dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, dr. Franc Gnidovec, dr. Marko Kremžar in dr. Alojzij Kukovica.

SKAD

Visokošolci, povezani v Slovenskem katoliškem akademskem društvu, so imeli 1. maja študijski dan in občni zbor. Dopoldne jim je predaval dr. Marko Kremžar o „nalogah slovenskega visokošolca danes in tukaj,“ potem so imeli skupno

kosilo in popoldne občni zbor, na katerem je bil izvoljen novi odbor, ki ga sestavljajo: Gregor Rant (predsednik), Marjanka Kremžar (tajnica), Boštjan Kocmur (blagajnik) in odbornika Andrej Grohar ter Darjan Šifrer.

Slovenski dan

„Narod slovenski živi naj, živi!“ je bilo geslo letošnjega Slovenskega dneva, ki je bil na belo nedeljo, 22. aprila, v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Ob 12. uri je po dviganju zastav in pozdravu predsednika Slomškovega doma Matevža Potočnika msgr. Anton Orehar daroval sv. mašo za žive in umrle Slovence v Argentini. Pel je ramoški cerkveni zbor pod vodstvom organista Gabrijela Čamernika. Po maši je bilo skupno kosilo, potem družabni del, in ob 18 kulturni program, ki ga je povezoval Stanko Jerebič. Govor je imel predsednik društva Zedinjena Slovenija Božo Stariha. V drami Zorka Simčiča „Krst pri Savici“, ki jo je režiral Maks Borštnik, so nastopili v glavnih vlogah režiser Borštnik, Mari Makovec, Janez Brula, Maks Nose, Jure Vombergar, Jernej Tomazin, Franci Šturm, Darjan Šifrer, Marija Novak, Jure Pintar in Franc Hribovšek. Sceno je izdelal Stane Snoj.

Obletnica v Carapachayu

6. maja je bila 19. obletnica Slovenskega doma v Carapachayu. Ob 11 je bilo dviganje zastav in sprejem gostov, ob 11.30 je daroval sv. mašo msgr. Orehar, ob 13 je bilo kosilo, ob 16 pa kulturni program s pozdravom predsednika Doma Lojzeta Sedeja, govorom Boža Starihe in odrskimi nastopi učencev Jurčičeve šole ter mladine, ki je izvedla prizor Aleksandra Pirca: Slovenski svet v pesmi, besedi in ranjanju.

Zveza slovenskih mater in žena

Zveza slovenskih mater in žena je 5. maja pripravila v Slovenski hiši „ljubljsko večerjo“. Program je zajel uvodne besede predsednice Zveze ge. Pavline Dobovšek, projiciranje slik Ljubljane, ki jih je razlagal Lojze Rezelj, govor Božidarja Finka, odrski prizor dr. Tineta Debeljaka „V ljubljanski štariji pri Lepi Urški“ (Maks Borštnik, Milka Pezdirčeva in Mari Makovec) in seveda tipične ljubljanske jedi.

Na kulturnem sestanku v aprilu je predaval msgr. Orehar o zvestobi načelom in idealom, v maju ga. Terezija Marinšek o Tolstoj, junijski sestanek pa je bil posvečen padlim junakom (gdč. Katica Cukjati in gdč. Kristina Jereb).

Romanje v Luján

Letošnje majsko romanje v Luján (13. maja) je bilo jubilejno: ob

45-letnici prvega romanja predvojnih vseljencev in ob 30-letnici zahvalnega romanja povojnih protikomunističnih beguncev. Število romarjev je bilo zato še večje ko druga leta. Okrog 3.000 rojakov iz Velikega Buenos Airesa ter zastopnikov iz Córdoba, Mar del Plate, Rosaria, Bariloč in od drugod se je zbralo v Marijinem svetišču. Ob 10. uri je bila romarska sv. maša, ki jo je daroval delegat msgr. Anton Orehar. Med mašo je bilo mogočno ljudsko petje. Ob 14. uri se je začela popoldanska pobožnost: petje, govor Jožeta Bokaliča CM, veličastna procesija, pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim. Slavnost je povzdignilo tudi izredno število narodnih noš. Pred romanjem so rojaki opravili Baragovo devetdnevnicu.

Rojaki iz Mendoze so imeli romanje 29. aprila, v San Luisu pa 1. maja. Oboje je vodil msgr. Orehar.

Žrebanje za Slovensko hišo

V soboto 19. maja je bila v dorani Slovenske hiše družabna večerja, med katero je bilo žrebanje srečk za dograditev Slovenske hiše. Večerje se je udeležilo nad 300 ljudi. Spored je napovedoval Lojze Rezelj, v slovenščini je spregovoril msgr., ki vodi odbor Slovenske hiše, v kasteljanščini pa prof. Tine Vivod. Sodeloval je Slovenski instrumentalni ansambel. V komisiji za žrebanje so bili dr. Vital Ašič, dr. Jože Dobovšek ml. in g. Alojzij Sedej. Izžrebani sta bili številki 959 in 722. Prvo je imel g. Janez Dim-

nik, ki je zadel nov avtomobil Dodge 1500 78, drugo pa g. Viktor Hribar, ki je zadel 2 letalski vozovnici za New York in nazaj.

Žegnanje v Slovenski hiši

V nedeljo 27. maja, po prazniku Marije Pomagaj, zavetnice slovenske cerkve v Buenos Airesu, je bilo žegnanje v Slovenski hiši. Letošnje žegnanje je bilo v okviru dveh jubilejev: 25-letnice Slovenske hiše in 5-letnice blagoslovitve cerkve. Žegnanje se je začelo s sv. mašo. Z msgr. Oreharjem so somaševali Matija Lamovšek, Ladislav Lenček, dr. Alojzij Starc, Matija Borštinar, France Bergant in Janez Cukjati. Med mašo je pel „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija. Nad 300 rojakov je ostalo na kosilu. Ob 16 se je začel popoldanski program s poročilom msgr. Oreharja o upravljanju in načrtih Slovenske hiše ter prikazom filma o blagoslovitvi cerkve. Za sklep so bile v cerkvi pete litanije Mater božje in zahvalna pesem.

Obletnica v San Martinu

Z geslom „zvestoba slovenskim izročilom“ je 20. maja Slovenski dom v San Martinu praznoval svojo 18. obletnico blagoslovitve. Ob 11. uri je msgr. Orehar daroval sv. mašo v kapeli presvetega Srca, ob 13 je bilo v Domu skupno kosilo, ob 15.30 pa je bila akademija. Učenci Rožmanove šole so izvedli pesmi in deklamacije v spomin škofu Rožmanu ob 20-letnici njegove smrti, predsednik

Domna Franc Zorec je povedal nekaj misli, govor je imel Jože Korošec ml., mladina je nastopila z deklamacijo in plesom, sanmartinski pevski zbor pa je zapel nekaj pesmi.

Spominski dan

V nedeljo 3. junija je bila v Slovenski hiši počastitev vseh slovenskih protikomunističnih žrtev. Ob 4 popoldne je bila v spominski cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki so jo somaševali delegat msgr. Orehar, Matija Lamovšek, France Bergant, Matija Borštinar in Janez Cukjati. Med mašo je pel „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija. Po maši je msgr. Orehar zmolil še molitve za umrle, Gallus pa zapel Mavovo Blagor mrtvim. Po opravi v cerkvi sta zastopnika borčevskih organizacij Slavko Urbančič in Ivan Korošec položila venec pred spomenikom na dvorišču, Gusti Čop pa je na trobento zaigral tišino. V dvorani je imel spominski govor Milan Magister, ciklus pesmi Stanka Majcna, Vladimira Kosa, Karla Mau-serja in Zorka Simčiča, ki jih je zbral v smiselno enoto Zorko Simčič, pa so recitali v režiji Frida Bezni-ka Janez in Mirko Vasle, Janez Rode in Marko Fink (ti so tudi peli), Kristina Jereb, Marica Debevčeva, Jernej Tomazin, Alenka Smole, Tone Erjavec, Marjan Loboda ml. in arh. Jure Vombergar. Sceno je izdelal Marko Jerman. Udeležba ro-jakov je bila zelo številna. — Padlih junakov so se spominjali tudi kra-jevni domovi in druge naše ustanove.

KJE JE KAJ

Año 46

Julij 1979

UVODNIK	Ob 30-letnici slovenskih šol v Argentini (Alojzij Starc)	385
SODOBNA VPRAŠANJA	Globlja vprašanja človeškega rodu (II. vat. koncil)	386
	Okrožnica Odrešenik človeka (Alojzij Kuvkova)	388
	Verujemo v enega Boga (pastirsko pismo jugoslovanskih škofov)	396
	Je človek v vesti svoboden? (Lojze Šuštar)	403
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Imenovanja, sprejemi, govori, proglašitev k blaženim in romanje na Monte Cassino (Alojzij Starc)	389
	Molitveni namen za julij (P. B.)	394
	Cerkev v Litvi	415
RAZNO	Na cesti (Vinko Brumen)	400
	Enkratna priložnost za krščanstvo	413
LEPOSLOVJE	Darovanjke 32 (R. Tagore)	402
	Izdani bataljoni (Jože Krivec)	405
	Slavospev Zemlji (Abdijah)	421
	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek)	425
	Spremenjenje v dan (Vladimir Kos)	423
V DRUŽINI	Več velikodušnosti (Anton Trstenjak)	417
	Vzgajanje otrok (Mirko Mahnič)	418
ZA MLADINO	Ste sinovi slovenskih ideoloških izseljencev (Fr. Blatnik)	422
	Ne branimo se dela v korist narodu! (J. Košiček)	424
NOVI KNJIGI	Dr. R. Hanželič: Družinska vzgoja, II. del (R. Smersu)	431
	Aleksej Goriški: Popotniki (M. Kunčič) ..	433
NOVICE	Svetovne novice	435
	Novice iz Slovenije	444
	Med nami v Argentini	445

Pregovori o skoposti

- Skopost je hči norosti, varčnost hči modrosti. (slovenski)
Skopost te dela sužnja, ko si bil bogat. (arabski)
Za skopuha velja duša manj kot denar. (romunski)
Kdor je skop, mu bodo psi kopali grob. (slovenski)
Skopuh izgubi več kot radodarni razdeli. (turški)
Skopuh je podoben konju, ki tovari vino, a pije vodo. (nemški)
Skopost s kupom raste. (slovenski)
Lažje je napraviti luknjo v vodi, kakor dobiti dinar od skopuha. (armenski)
Skopuh je zraven velikega bogastva siromak. (slovenski)
Ko so že vsi grehi ostareli, je skopost še vedno mlada. (francoski)
-

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

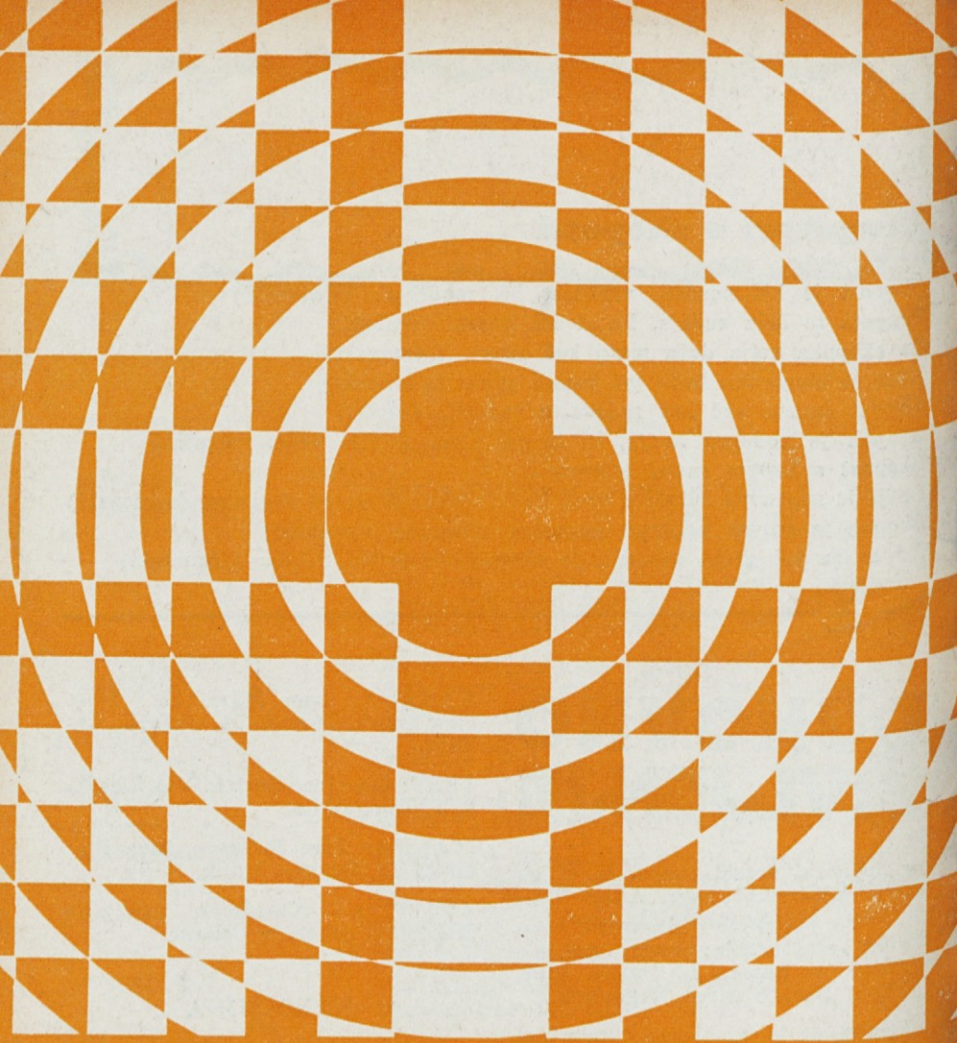
NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 23.000 pesov; v ZDA in Kanadi 15 dolarjev; v Avstriji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema DŽ: arh. Jure Vomberger; stalna zaglavja DŽ ter cetna oprema Božjih stezic: Stane Snoi

Vem, da mi bodo zagovorniki komunizma in še nekateri zaslepljeni katoličani očitali, da se vmešavam v politiko, kar ni zadeva škofa in kar ne spada v Cerkev. Toda, predragi verniki, boj proti brezbožnemu komunizmu ni politika, ampak verska zadeva, saj se vendar tiče vere v Boga, torej najbolj osnovne resnice vsake vere, posebno še krščanske vere.

Škof dr. Gregorij Rožman